

Classic Poetry Series

Jan Neruda

- poems -

Publication Date:
2012

Publisher:
Poemhunter.com - The World's Poetry Archive

Jan Neruda(9 July 1834 – 22 August 1891)

Jan Nepomuk Neruda was a Czech journalist, writer and poet, one of the most prominent representatives of Czech Realism and a member of "the May school".

Jan Neruda was born in Prague, Bohemia, son of a small grocer who lived in the Malá Strana (Lesser Quarter) district of Prague. After studying philosophy and philology, he worked as a teacher until 1860, when he became a freelance journalist and writer. Neruda never married but had a close relationship to the writer Karolína Světlá.

In his work Neruda promoted the idea of rebirth of Czech patriotism. He participated in all the central cultural and political struggles of his generation, and gained a reputation as a sensitive critic. Neruda became, with Vítězslav Hálek, the most prominent representative of the new literary trends.

Neruda was known for his satirical depiction of the petty bourgeois of Prague. His most popular prose work is "Povídky malostranské" (1877, Tales of the Little Side), a collection of short stories, which was translated into English in 1957 by the novelist and mystery writer Ellis Peters. Neruda's stories take the reader to the Lesser Quarter, to its streets and yards, shops, churches, houses, and restaurants.

He died in 1891 and was interred in the Vyšehrad cemetery in Prague. After his death, one of the streets in Lesser Quarter (Ostruhová Street well known from his books), now Nerudova ulice (Neruda Street), was named after him.

The Chilean poet Neftalí Ricardo Reyes Basoalto (Pablo Neruda), Nobel Prize in Literature 1971, took his pseudonym after Jan Neruda.

Frogs Sat Around A Puddle

Frogs sat around a puddle
And gazed at heavens high
Frog teacher pounding into skulls
The science of the sky.

He spoke about the heavens
Bright dots we see there burning
And men watch them, 'astronomers'
Like moles they dig for learning.

When these moles start to map the stars
The large becomes quite small
What's twenty million miles to us
They call one foot, that's all.

So, as those moles did figure out
(If you believe their plan)
Neptune is thirty feet away
Venus, less than one.

If we chopped up the Sun, he said
(Awed frogs could only stare)
We'd get three hundred thousand Earth's
With still a few to spare

The Sun helps us make use of time,
It rolls round heaven's sphere
And cuts a workday into shifts
'Forever' to a year

What comets are is hard to say
A strange manifestation
Though this is not a reason for
Some idle speculation

They are no evil sign, we hope
No reason for great fright
As in a story we got from
Lubyenyetsky, great knight

A comet there appeared, and when
It rays were seen by all
The cobblers in a tavern
Began a shameful brawl

He told them how the stars we see
So many, overhead
Are actually only suns
Some green, some blue, some red

And if we use the spectroscope
Their light tells, in addition
Those distant stars and our Earth
Have the same composition

He stopped. The frogs were overwhelmed.
Their froggy eyeballs rolled.
'What more about this universe
Would you like to be told?'

'Just one more thing, please tell us sir'
A frog asked, 'Is it true?
Do creatures live there just like us
Do frogs exist there too?'

Translated by D.P. Stern

Jan Neruda

Písne Kosmické (#1)

Letni ty noci zariva,
jakz tebou srdce okriva -
ve dne tak sladkobilno,
a ted tak volno, volno!

Z oblohy bily mesicek,
starobny nebes taticek,
stibrne svetla pyri
po celem svete siri.

Dokola jeho deticky,
drobounke, smave hvezdicky,
dukatkovymi hlasy
zvoni na krasne casy.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#10)

Paprsku z Alkyony me,
svetelny sipe, znas-li,
cim si tva pani libezna
luznou svou lici krasli?

'Ach snad uz lic ta povadla,
snad uz je po vsem vdeku,
vzdyt ja k vam svetla s poselstvim
letim jiz na sest veku!'

Poslicku rise Mlekove,
po jakem po zakonu
kupi se svetu milion
svetelných do zahonu?

'Ach snad uz zhasly svety ty,
snad uz je po vsech veta,
od meho vzletu vrsi se
v tisice veku leta!' -

Jako ta lidska myslenka:
po vecich teprv hrma,
po vecich lidstvem zachveje -
myslitel davno drima.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#11)

V puste jsme nebeske koncine,
Slunce i se planetami,
jinde je svetu jen naseto,
my jsme tak svetove sami!

My kdyz i nozicky vysvihnem
do sipkych svetelných skoku,
letime k nejbližsi sousedce
prece jen trojici roku.

'Panicko Alfo Kentauri,
poptavce dovolte nake,
maticka Slunce se dava ptat,
mate-li deticky take.

Nas je vam, stydno az vyslovit!
je nas tam doma jak smeti,
maticka zvlastni ma 'hvezdare',
kteri ji scitaji deti.

Nektere z nas, ty uz umrely,
nekteze jeste se rodi,
nekterym mladicky do skoku,
jine jak o berlach chodi.

Uran a Neptun - tak pro priklad -
davno jak rampouch jsou tuhy,
vedle nich v poslednim tazeni
Saturn i se svymi kruhy.

Jupiter take uz zvadly kmet,
plet jeho zlute tak zari,
ledove ruce, liny chod,
siroke vrasky ve tvari.

Promrzely je to kolohnat!
ac ze vam sotva se plazi,
my kdyz se nejpeknej tocime,
on nam to, haban ten, kazi.

Mars - no ten jeste by prosel prec,
jen kdyby nebyl tak rudy -
to je to: hbitym ze pijakem
vojak as po svete vsudy.

Zeme - ach Zeme! Tot zenuska!
pri prace vecne jen hrava,
plna je kvetu a pisnicek
mlada jak lipecka zdrava.

Jeste pak: holcicka Venuse,
kypici, bujici poupe,
a skoro matce az na kline
Merkur, to nemluvne hloupe.

Je vam to pecliva maticka,
kol sebe drzi nas mladsi,
ale i postarle propousti,
jen az kam zraky ji staci.

A jsou i planety takove,
ktere uz pred casy zvadly,
jejichzto trouchnive mrtvoly
v komety jiz se rozpadly.

Odletly, ve hvezdach zmizely,
uz se i rozprchle zdaly,
maticka na ne jen vzpomina
v svetove myslenek dali.

Nekdy se po nich vsak roztouzi,
nahle je stahne az k sobe,
ohnive slzicky zihaji
po nebi, v neme te dobe.'

Jan Neruda

Písne Kosmické (#12)

Vsechny ty virive planety,
s mesici prilepky,
vyletly do sveta sireho
ze Slunce z kolebky.

Vsechny ty virive planety
za svoji za dobu
sletnou zas ze sveta sireho
do Slunce do hrobu.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#13)

Take to Slunce ohnive
pomalu pousina,
prijde i jeho hodinka,
zhasne a mrtve zsina.

A jen kdyz za cas planeta
na prsa zpet mu skane,
zase pak davnym plamem svym
na chvili jeste vzplane.

Ach coz ta laska materska
pres casy, pres hrob hori,
neumrazis ji na horach,
neuhasis ji v mori!

Maticce das-li do hrobu
na prsa dite jeji,
jeste se vpadle, ztlele rty
radosti pozachveji.

14

Zem byla ditetem; myslela,
ona ze vesmiru pysny stred
a kvuli ni Slunce i obloha
a cely siry Svet.

Prislo ji take uz poznani,
divne se chveje ji srdce dnes
a je ji jak panence rozkvetle,
kdyz vesla v prvni ples.

Po sale hvezdy se chechtaji:
'Velky svet neni ji jeste znam,
vsak - hezounka, milounka panenka -
tys zato znama nam!

Na tebe my jsme už hledely,
když bylas v poupěti drobný květ,
když rostla jsi do krásy - samý sen
a sobě celý svět!

Mesíček čekal hned u vchodu:
'Panenko, zadám vás - až tak dim -
za taneček první a poslední
a za ty mezi tím!'

15

Mesíček, pěkný mládenec,
s jemně zarůžlými
obleť Zemi panenku
jak holub holubi.

Když ji hled jeho políbí,
zvlne se nádraží její,
ohně se vnitřní rozkypí
a rty se zároveň chvějí.

Přece se věčně upejpa,
ret její vždy zase chladne,
stoudně si vede vpovzdali -
a Měsíc schne a vadne.

Znej ty panenky jako já,
budeš si věst jinaké:
ve dne se každá upejpa -
a v noci blahem plácá.

Panenko Zem po celou noc
hledí k tvé sličné tváři -
k ránu je plno rosných slz
jak dívčím po polstáři.

16

Báječně krásný to přec byl sen,
vše ze se Zemi kory,
tisíce světa ze kolem ní
se točí a láskou horí.
Krásný to sen, a přec jen sen,

ze svetu zbyl nam jeden jen -
jen Mesicek nas verny.

Mesicek ze vseh sam a sam
okolo nas se toci,
sprovazi Zemi zivotem
a nespousti ji z oci.

Devcatko, lidske poupatko,
Mesicku sobe vsimni:
snad se ti tisic korit zda -
jen jeden je uprimny.

17

Mesicek ze je mrtvy muz?
A jeho pilne zamestnani
pri svate lidstva osvete?
Pak neni sirem ve svete
nad takove skonani!

Chtel bych, az jednou dokonam
- odpustte hvezdne touze -
jak Mesic svitit lidstvu dal -
tak dlouze - ach tak dlouze!

18

Mesic mrtev. Pri nem ve prodleni
den se s noci strida jak dve mnichu,
jak dve mnichu, ne vic ku obsluze,
jen co mrtvych straze na modleni.

Stridaji se v svatem, hlubnem tichu,
beze smavych cervankovych hricek:
den tam neodvira ruzove svych vicek,
nahle plane v plamenne sve hruze.
Jeho krok je nemy, bez pospechu,
nejde v rannich pisnich, v septnem sumu stromu,
nekraci po bourich s tresknou hudbou hromu -
mrtvol nema dechu ani slechu.
Slunce zhave v cernem visi nebi,
dolu z neho strely ohne srsi,

proudy ohne dolu z neho prsi,
ohne okean se dolu lije -
mrtva puda priserne se sklebi,
s zizni desnou, zimnicne horouci
zhave proudy ohne lokem pije.
Kdyby bylo oko tam zivouci,
jedine je szehne slunce polibeni,
ale neni ta to oko - neni!

A ta noc - to hrob v svem rozsklebeni!
Bez rosy noc, jez by vandrovníku
perel do kaderi navesila,
beze snu noc, jez by milovníku
milych kouzel srdcem rozesila.
Hvezd tam plno, plno v cernem nebi,
kdoz by scital vse je svetlonose!
ale vsechny planou bez rozkose,
bez hravosti, chvejne bez sladkosti,
sviti jako drobne bile lebi,
jak kdyz z cerne zeme bile sviti kosti.
Ach ta noc! ta neni obraz milosrdi!
Jednim dechem plamy v ledy tvrdi -
zima, zima, mraz az v baj rostouci -
by tam bylo srdecko kes vrouci,
v jednom trhlo by se okamzeni,
ale neni tam to srdce - neni!

Mesic mrtev. Sina jeho stale
tvar sem na nas hledi v stejnem priznaku,
jak kdyz mrtvy v rakvi lezi na znaku.
Pohreb zvolna kraci Svetem dale,
svetla slavne kolem neho viri -
Mesicku, by bylo citneho ti zoru,
dnem i noci zrel bys na obzoru
vdovu Zemi vlhkem ve slojiri.

19

Oblaky Zeme jsou synove tklivi,
maticku Zemi si krvi svou zivi,
slzami smyvaji starobne vrasky,

mladi ji lice a svezi ji vlasky,
ve svetu zavratne virivem honu
od veku pres vecky do casu skonu
nesou si matku jak v bavlnce mekce.

Oblaky, oblaky, labuti kridla,
sedive hadanky, mlhova vridla,
jiter a veceru zlacene znaky,
ruzove kolebky, rakevni mraky,
nesete praotcu posledni vzdechy,
nesete potomkum prvni jich dechy -
zdravim vas, zaslosti, prislosti lidska!

20

(Mluvil clovek

Cim clovek ja ve svetu kruhu jsem?
Mne skromnost ma jazyk vize, -
vsak pohledte nekam ke dvoru,
hned znate, kdo sluha, kdo knize.

Ja Slunci a Siriu rikam 'ty',
a ony? - Vzдор skvele zari
vzdy pokorne stoji opodal
se sluzebnym usmevem v tvari.

21

(A mluvi clovek

Jak lvo ve bijem o mrize,
jak lvo ve v kleci jati,
my bychom vzhuru k nebesum,
a jsme zde Zemi spjati.

Nam zda se, z hvezd ze vane hlas:
'Nuz pojdte, pani, blize,
jen trochu blize, hrdobci,
jimz hrouda nohy vize!'

My prijdem! Odpust, maticko,

jiz jsi nam, Zeme, mala,
my blesk k myslenkam sprahame
a noha parou cvala.

My přijdem! Duch nas roste v vys
a tepny touhou biji,
zimnicni touhou po svetech
div srdce nerozbiji!

My přijdem bliz, my přijdem bliz,
my svetu dozijeme,
my bijem o mriz, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

22

Sedely zaby v kaluzi,
hledely vzhuru k nebi,
stary jim zabak uceny
odviral tvrde lebi.

Vysvetloval jim oblohu,
licil ty svetle drtky,
mluvil o panech hvezdarich
zove je 'Sveta krtky'.

Pravil, ze jejich hvezdny zkum
zvlastni je mirou veden,
dvacet ze milionu mil
teprv jim loket jeden.

Tedy ze, reknem pro priklad
- verime-li v ty krtky -,
k Neptunu tricet loket je,
k Venusi jen tri ctvrtky.

Rozmluvil se pak o Slunci
- zaby jsou divem nemy -,
ze Slunce ze by nastroahal
na tri sta tisíc Zemi.

Slunce ze velmi slouzi nam,
paprskovymi klíny

stipajíc vecnost na rok a
smenkove na termíny.

O kometách ze težka rec,
rozhodnout ze to nechce,
mini vsak, ze by nemelo
soudit se prilis lehce.

Nejsou snad vsecky nestastny,
nejdou snad zhoubny vsecky,
o jedné ale vypravi
sam rytir Lubenecki:

sotva se její paprsky
odnekud k nam sem vdraly,
vskutku se v glinske hospode
hanebné sevci sprali.

O hvězdách potom podotknul,
po nebi co jich vsude,
skoro ze sama slunce jsou,
zelene, modré, rudé.

Vezmem-li pak pod spektroskop
paprsek jejich svetla,
ze v nem naleznem kovy tyz,
z nichz se i Zeme spletla.

Umlknul. Kolem horlive
suskaji posluchaci.
Zabak se pta, zdaz o svetech
jeste cos zvedit raci.

'Jen bychom rady vedely,'
vrch hlavy pouli zraky,
'jsou-li tam tvorí jako my,
jsou-li tam zaby taky!'

23

Ze skaly jiz Zeme plameny
v nezdolná pouta kuji?
Vzdyt ja je zrim, ty plameny,

vrch Zeme poskakují!

Vidím je svítit po kerich
ve vonných růži tvaru,
slyším je v ptacích hrdelcích
klokotat v plném varu.

Devčátko když si mladounke
ku prsoum mocně vinu,
citím, že vinu ohně sloup
zhavý, až zarem hynu.

A když si lidstvu nahlédnu
do vzníceného oka,
do oka, jež jak hvězdná tun
báje jde do hluboka;

do oka, ježto v mžiknutí
rekovným ohněm zjasá,
volá-li voj svůj do boje
svoboda, pravda, krása;

v něž při slově lidský slechetněm
vpryskne hned slzná neha:
citím, jak vlastní plamen můj
vzhuru až k nebi slehá.

24

Díků budiz vám, zlaté hvězdičky,
díků za jeden ze všech darů,
že umím lidmi zatocit
veselé do rozmarů!

Že dovedu někdy alespoň
mžik mladistvé ranní zary
a živý poblesk radosti
do české vkouzlit tváře.

Což - což je ta mysl národa
tak ztýrána, potrápena,
bojácná jako detátko,
tichounka jako péna!

Coz - coz je ta lidu meho lic
tak zsinale, mrtve blede,
kdo jednou na ni pohlednul,
vice mu spati neda!

Ach kdyz po te tvari dojemne
jen okamzik usmev skace -
co na tom, ze pak humorist
do koutku jde a place!

25

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvězdách zlate psano
a krassiho hvězdám nad zákon ten
zakona není dano.

Proto má planeta slunce své,
jez k druhým jí měkce poji,
a každý má hvězdnatý nárudek
odvěkou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze své tělo plouží,
že do světa zahnané atomy
po vlastní názet touží.

26

Vzhuru již hlavu, národe,
k nebi své zdvihni oči!
Viz: jsou tam i malé hvězdičky,
kol nichž se velké točí!
Tot prostě tím: ty malické
z jádrného jsou fládru,
ale ty velké a poslušné
jen z plynových jsou hádrů.

Troufám, že při té myšlence
srdce ti povyskočí -

nuz - budme tou malou hvezdickou,
kol niz se velke toci!
Jde to, ach jde! Jen kazdy hled
k vlastnimu dobre jadru:
bude-li kazdy z nas z kremene,
je cely narod z kvadru!

27

Kdo mekkym je, ten bidne mre!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velka ta svetla - samy drak -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zre!
I vecne slunce, chce-li zit,
musi se kolem s slunci bit -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Klam, v narodech ze laska vre!
Ach neposlouchej hravych vнад,
ziv-li chces byt, bud lacny had -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvezda promenna
a clovek jeho tvorem -
jak krasny je ten clovek prec
s svym idealnim vzorem!

Vzdyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a clovek sam chce v svete byt
jak z kristalneho zrna!

V jistém vždy Slunce období
se sirsím cloní kalem -
a člověk zas čím dál tím víc
chce stát se idealem!

29

Mesíček mrtvý - budoucnost,
a Slunko - minulost naše,
mezi oběma poletá
myslenka života pláse.
Vřívá čas se valí,
minulost, přítomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhou hálí.

Někdy se mezi Mesíček
a Slunko stavíme směle,
rouskou zastřem si budoucnost,
získám až převešele;
někdy zas vrazí se klinem
Mesíček před Slunko života,
a mysl je zastřena stínem.

30

Dej Zeme je krátce jen vypraven,
jak píseň se krátce skládá:
vyletla jiskřička z plamenu,
a zčernala zpět zas páda.

A v jediném světě tom mihnutí,
v tom krátkém jiskry pláni
všechno si vyzívá lidstvo boj,
ba všechno i milování.

Tak krátká to, krátká písnička,
a může být ještě kratší,
veliký lidské je lásky bol
a několik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
snad jedine sluvko pouze,
do pisne se to tak kratce da -
a zije se to tak dlouze.

31

Zelena hvezdo v zenitu,
svit vesele, vesele!
Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
jak jasne jsem zavysknul,
kdyz jsem sve devce poprve
si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
jak desne jsem ublednul,
mrtvou kdyz jeji rucinku
jsem k ustum svym pozvednul.

To jsou jen drobty života,
jen bubliny pramene,
clovek si na ne behem let
tak nahodou vzpomene.

Radost i žal my prezijem,
my prezijem cokoli! -
Nac ale nahla slza ta -
vždyt mne to už nebolí?

32

Myslím, že malý Mesíček
poety měl jen mále,
náše že Země velika
poety má již krále.
Až i to Slunce obrovské
života květ pokryje, -
jaka tam budou srdce aš,
jaka v nich poesie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz mysenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno

ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,

co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnemu nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev

Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtelnosti kvitim -
co potrebuju ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#14)

Zem byla dítětem; myslela,
ona ze vesmíru pysný střed
a kvůli ní Slunce i obloha
a celý sít Svět.

Prislo jí také už poznání,
divně se chvěje jí srdce dnes
a je jí jak panenka rozkvetlá,
když vesla v první ples.

Po sale hvězdy se chechtají:
'Velký svět není jí ještě znám,
vsak - hezounka, milounka panenka -
tys zato známa nám!

Na tebe my jsme už hleděly,
když bylas v poupěti drobný květ,
když rostla jsi do krásy - samý sen
a sobě celý svět!'

Mesíček čekal hned u vchodu:
'Panenko, zadám vás - at tak dim -
za taneček první a poslední
a za ty mezi tím!'

Jan Neruda

Písne Kosmické (#15)

Mesicek, pekny mladenec,
s jemne zarici lici,
obleta Zemi panenku
jak holub holubici.

Kdyz ji hled jeho polibi,
zvlni se nadra její,
ohen se vnitřní rozkypí
a rty se zarem chvějí.

Prece se vecne upejpa,
ret její vzdy zas chladne,
stoudne si vede vpovzdali -
a Mesic schne a vadne.

Znej ty panenky jako ja,
budes si vest jinace:
ve dne se kazda upejpa -
a v noci blahem place.

Panenka Zem po celou noc
hledí k tve slicne tvári -
k ranu je plno rosnych slz
jak divcim po polstari.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#16)

Bajecne krásny to prec byl sen,
vse ze se Zemi kori,
tisíce svetu ze kolem ni
se toci a láskou hori.
Krásny to sen, a prec jen sen,
ze svetu zbyl nam jeden jen -
jen Mesicek nas verný.

Mesicek ze vsech sam a sam
okolo nas se toci,
sprovází Zemi životem
a nespouští ji z očí.

Devčátko, lidské poupátko,
Mesicku sobe všimni:
snad se ti tisíc korit zda -
jen jeden je upřímný.

17

Mesicek ze je mrtvý muž?
A jeho pilně zaměstnání
při svatě lidstva osvete?
Pak není sirem ve svete
nad takové skonání!

Chtěl bych, až jednou dokonám
- odpustte hvězdné touze -
jak Měsíc svítit lidstvu dal -
tak dlouze - ach tak dlouze!

18

Měsíc mrtvých. Při něm ve prodlení
den se s noci strída jak dvě mnichu,
jak dvě mnichu, ne víc ku obsluze,
jen co mrtvých stráž na modlení.

Strídají se v svatém, hlubném tichu,
beze smavých cervankových hrček:

den tam neodvira ruzove svych vicek,
nahle plane v plamenne sve hruze.
Jeho krok je nemy, bez pospechu,
nejde v rannich pisnich, v septnem sumu stromu,
nekraci po bourich s tresknou hudbou hromu -
mrtvol nema dechu ani slechu.
Slunce zhave v cernem visi nebi,
dolu z neho strely ohne srsi,
proudy ohne dolu z neho prsi,
ohne okean se dolu lije -
mrtva puda priserne se sklebi,
s zizni desnou, zimnicne horouci
zhave proudy ohne lokem pije.
Kdyby bylo oko tam zivouci,
jedine je szehne slunce polibeni,
ale neni ta to oko - neni!

A ta noc - to hrob v svem rozsklebeni!
Bez rosy noc, jez by vandrovniku
perel do kaderi navesila,
beze snu noc, jez by milovniku
milych kouzel srdcem rozesila.
Hvezd tam plno, plno v cernem nebi,
kdoz by scital vse je svetlonose!
ale vsechny planou bez rozkose,
bez hravosti, chvejne bez sladkosti,
sviti jako drobne bile lebi,
jak kdyz z cerne zeme bile sviti kosti.
Ach ta noc! ta neni obraz milosrdi!
Jednim dechem plamy v ledy tvrdi -
zima, zima, mraz az v baj rostouci -
by tam bylo srdecko kes vrouci,
v jednom trhlo by se okamzeni,
ale neni tam to srdce - neni!

Mesic mrtev. Sina jeho stale
tvar sem na nas hledi v stejnem priznaku,
jak kdyz mrtvy v rakvi lezi na znaku.
Pohreb zvolna kraci Svetem dale,
svetla slavne kolem neho viri -

Mesicku, by bylo citneho ti zoru,
dnem i noci zrel bys na obzoru
vdovu Zemi vlhkem ve slojiri.

19

Oblaky Zeme jsou synove tklivi,
maticku Zemi si krvi svou zivi,
slzami smyvaji starobne vrasky,
mladi ji lice a svezi ji vlasky,
ve svetu zavratne virivem honu
od veku pres veky do casu skonu
nesou si matku jak v bavlnce mekce.

Oblaky, oblaky, labuti kridla,
sedive hadanky, mlhova vridla,
jiter a veceru zlacene znaky,
ruzove kolebky, rakevni mraky,
nesete praotcu posledni vzdechy,
nesete potomkum prvni jich dechy -
zdravim vas, zaslosti, prislosti lidska!

20

(Mluvil clovek

Cim clovek ja ve svetu kruhu jsem?
Mne skromnost ma jazyk vize, -
vsak pohledte nekam ke dvoru,
hned znate, kdo sluha, kdo knize.

Ja Slunci a Siriu rikam 'ty',
a ony? - Vzdor skvele zari
vzdy pokorne stoji opodal
se sluzebnym usmevem v tvari.

21

(A mluvi clovek

Jak lvo ve bijem o mrize,
jak lvo ve v kleci jati,
my bychom vzhuru k nebesum,

a jsme zde Zemi spjati.

Nam zda se, z hvezd ze vane hlas:
'Nuz pojdte, pani, blize,
jen trochu blize, hrdobci,
jimz hrouda nohy vize!'

My přijdem! Odpust, maticko,
jiz jsi nam, Zeme, mala,
my blesk k myslenkam sprahame
a noha parou cvala.

My přijdem! Duch nas roste v vys
a tepny touhou biji,
zimnicni touhou po svetech
div srdce nerozbiji!

My přijdem bliz, my přijdem bliz,
my svetu dozijeme,
my bijem o mriz, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

22

Sedely zaby v kaluzi,
hledely vzhuru k nebi,
stary jim zabak uceny
odviral tvrde lebi.

Vysvetloval jim oblohu,
licil ty svetle drtky,
mluvil o panech hvezdarich
zove je 'Sveta krtky'.

Pravil, ze jejich hvezdny zkum
zvlastni je mirou veden,
dvacet ze milionu mil
teprv jim loket jeden.

Tedy ze, reknem pro priklad
- verime-li v ty krtky -,
k Neptunu tricet loket je,
k Venusi jen tri ctvrtky.

Rozmluvil se pak o Slunci
- zaby jsou divem nemy -,
ze Slunce ze by nastroahal
na tri sta tisíc Zemi.

Slunce ze velmi slouzi nam,
paprskovými klíny
stipajíc věčnost na rok a
smenkove na termíny.

O kometách ze těžka rec,
rozhodnout ze to nechce,
mini však, ze by nemelo
soudit se příliš lehce.

Nejsou snad všechny nestastny,
nejdou snad zhouby všechny,
o jedné ale vypráví
sam rytíř Lubeneckí:

sotva se její paprsky
odněkud k nám sem vdraly,
vskutku se v glinské hospodě
hanebně sevci sprali.

O hvězdách potom podotknul,
po nebi co jich vsude,
skoro ze sama slunce jsou,
zelené, modré, rudé.

Vezmem-li pak pod spektroskop
paprsek jejich světla,
ze v něm naleznem kovy tyž,
z nichž se i Zeme spletla.

Umlknul. Kolem horlivě
suskají posluchači.
Zabak se ptá, zdá se o světech
jeste cos zvedit ráci.

'Jen bychom rády vedely,'

vrch hlavy pouli zraky,
'jsou-li tam tvoři jako my,
jsou-li tam zaby taky!'

23

Ze skaly jiz Zeme plameny
v nezdolna pouta kuji?
Vzdyt ja je zrim, ty plameny,
vrch Zeme poskakuji!

Vidim je svitit po kerich
ve vonnych ruzi tvaru,
slysim je v ptacich hrdelcich
klokotat v plnem varu.

Devcatko kdyz si mladounke
ku prsoum mocne vinu,
citim, ze vinu ohne sloup
zhavy, az zarem hynu.

A kdyz si lidstvu nahlednu
do vzniceneho oka,
do oka, jez jak hvezdna tun
bajne jde do hluboka;

do oka, jezto v mziknuti
rekovnym ohnem zjasa,
vola-li voj svuj do boje
svoboda, pravda, krasa;

v nez pri slove lidsky slechetnem
vpryskne hned slzna neha:
citim, jak vlastni plamen muj
vzhuru az k nebi sleha.

24

Dik budiz vam, zlate hvezdicky,
dik za jeden ze vsech daru,
ze umim lidmi zatocit
vesele do rozmaru!

Ze dovedu nekdy alespon

mzik mladistve ranni zare
a zivy poblesk radosti
do ceske vkouzlit tvare.

Coz - coz je ta mysl naroda
tak ztyrana, potrapena,
bojacula jako detatko,
tichounka jako pena!

Coz - coz je ta lidu meho lic
tak zsinale, mrtve blede,
kdo jednou na ni pohlednul,
vice mu spati neda!

Ach kdyz po te tvari dojemne
jen okamzik usmev skace -
co na tom, ze pak humorist
do koutku jde a place!

25

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvězdách zlate psáno
a krassiho hvězdám nad zákon ten
zákonu není dano.

Proto má planeta slunce své,
jez k druhým jí měkce poji,
a každý má hvězdnatý nárudek
odvěkou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze své tělo plouží,
že do světa zahnane atomy
po vlastní názet touží.

26

Vzhuru již hlavu, národe,
k nebi své zdvihni oči!
Viz: jsou tam i malé hvězdičky,

kol nichz se velke toci!
Tot proste tim: ty malicke
z jadrneho jsou fladru,
ale ty velke a poslusne
jen z plynovych jsou hadru.

Troufam, ze pri te myslence
srdce ti povyskoci -
nuz - budme tou malou hvezdickou,
kol niz se velke toci!
Jde to, ach jde! Jen kazdy hled
k vlastnimu dobre jadru:
bude-li kazdy z nas z kremene,
je cely narod z kvadru!

27

Kdo mekkym je, ten bidne mre!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velka ta svetla - samy drak -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zre!
I vecne slunce, chce-li zit,
musi se kolem s slunci bit -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Klam, v narodech ze laska vre!
Ach neposlouchej hravych vнад,
ziv-li chces byt, bud lacny had -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvezda promenna
a clovek jeho tvorem -
jak krasny je ten clovek prec
s svym idealnim vzorem!

Vzdyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a clovek sam chce v svete byt
jak z kristalneho zrna!

V jistem vzdy Slunce obdobi
se sirsim cloni kalem -
a clovek zas cim dal tim vic
chce stat se idealem!

29

Mesicek mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost nase,
mezi obema poleta
myslenka zivota plase.
Virive casy se vali,
minulost, pritomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhou hali.

Nekdy se mezi Mesicek
a Slunko stavime smele,
rouskou zastrem si budoucnost,
zijem az prevesele;
nekdy zas vrazi se klinem
Mesicek pred Slunko zivota,
a mysl je zastrena stinem.

30

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
jak pisen se kratce sklada:
vyletla jiskricka z plamenu,
a zcernala zpet zas pada.

A v jedinem svetem tom mihnuti,
v tom kratickem jiskry plani

vsecken si vyzije lidstvo boj,
ba vsechno i milovani.

Tak kratka to, kraticka pisnicka,
a muze byt jeste kratsi,
veliky lidske je lasky bol
a nekolik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
snad jedine sluvko pouze,
do pisne se to tak kratce da -
a zije se to tak dlouze.

31

Zelena hvezdo v zenitu,
svit vesele, vesele!
Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
jak jasne jsem zavysknul,
kdyz jsem sve devce poprve
si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
jak desne jsem ublednul,
mrtvou kdyz jeji rucinku
jsem k ustum svym pozvednul.

To jsou jen drobty života,
jen bubliny pramene,
clovek si na ne behem let
tak nahodou vzpomene.

Radost i zal my prezijem,
my prezijem cokoli! -
Nac ale nahla slza ta -
vzdyt mne to uz neboli?

32

Myslim, ze maly Mesicek
poety mel jen male,
nase ze Zeme velika
poety ma jiz krale.
Az i to Slunce obrovske
zivota kvet pokryje, -
jaka tam budou srdce as,
jaka v nich poezie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz mysenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak

nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem

mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnemu nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.

Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, vecky, veku vecky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodí kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtnosti kvitim -
co potrebujete ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veiku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#17)

Mesicek ze je mrtvy muz?
A jeho pilne zamestnani
pri svate lidstva osvete?
Pak neni sirem ve svete
nad takove skonani!

Chtel bych, az jednou dokonam
- odpustte hvezdne touze -
jak Mesic svitit lidstvu dal -
tak dlouze - ach tak dlouze!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#18)

Mesíc mrtev. Pri nem ve prodlení
den se s noci strida jak dve mnichu,
jak dve mnichu, ne víc ku obsluze,
jen co mrtvých stráže na modlení.

Stridají se v svatem, hlubnem tichu,
beze smavých cervankových hricek:
den tam neodvira ruzove svých vicek,
nahle plane v plamenne své hruze.
Jeho krok je nemy, bez pospechu,
nejde v ranních písniach, v septnem sumu stromu,
nekraci po bourích s tresknou hudbou hromu -
mrtvol nema dechu ani slechu.
Slunce zhavé v cernem visi nebi,
dolu z neho strely ohně srsi,
proudy ohně dolu z neho prsi,
ohně okean se dolu lije -
mrtva puda priserne se sklebi,
s zizni desnou, zimnicne horouci
zhavé proudy ohně lokem pije.
Kdyby bylo oko tam živouci,
jedine je szechne slunce polibeni,
ale není ta to oko - není!

A ta noc - to hrob v svém rozsklebení!
Bez rosy noc, jez by vandrovníku
perel do kaderi navesila,
beze snu noc, jez by milovníku
milých kouzel srdcem rozesila.
Hvezd tam plno, plno v cernem nebi,
kdoz by scítal vše je svetlonose!
ale všechny planou bez rozkose,
bez hravosti, chvejne bez sladkosti,
sviti jako drobne bíle lebi,
jak když z černe země bíle sviti kosti.
Ach ta noc! ta není obraz milosrdí!
Jedním dechem plamy v ledy tvrdí -

zima, zima, mraz az v baj rostouci -
by tam bylo srdecko kes vrouci,
v jednom trhlo by se okamzeni,
ale neni tam to srdce - neni!

Mesic mrtev. Sina jeho stale
tvar sem na nas hledi v stejnem priznaku,
jak kdyz mrtvy v rakvi lezi na znaku.
Pohreb zvolna kraci Svetem dale,
svetla slavne kolem neho viri -
Mesicku, by bylo citneho ti zoru,
dnem i noci zrel bys na obzoru
vdovu Zemi vlhkem ve slojiri.

19

Oblaky Zeme jsou synove tklivi,
maticku Zemi si krvi svou zivi,
slzami smyvaji starobne vrasky,
mladi ji lice a svezi ji vlasky,
ve svetu zavrátne virivem honu
od veku pres vecky do casu skonu
nesou si matku jak v bavlne mekce.

Oblaky, oblaky, labuti kridla,
sedive hadanky, mlhova vridla,
jiter a veceru zlacene znaky,
ruzove kolebky, rakevni mraky,
nesete praotcu posledni vzdechy,
nesete potomkum prvni jich dechy -
zdravim vas, zaslosti, prislosti lidska!

20

(Mluvival clovek

Cim clovek ja ve svetu kruhu jsem?
Mne skromnost ma jazyk vize, -
vsak pohledte nekam ke dvoru,
hned znate, kdo sluha, kdo knize.

Ja Slunci a Siriu rikam 'ty',
a ony? - Vzdor skvele zari
vzdy pokorne stojí opodal
se sluzebnym usmevem v tvári.

21

(A mluvi clovek

Jak lvo ve bijem o mrize,
jak lvo ve v kleci jati,
my bychom vzhuru k nebesum,
a jsme zde Zemi spjati.

Nam zda se, z hvezd ze vane hlas:
'Nuz pojdte, pani, blize,
jen trochu blize, hrdobci,
jimz hrouda nohy vize!'

My prijdem! Odpust, maticko,
jiz jsi nam, Zeme, mala,
my blesk k myslenkam sprahame
a noha parou cvala.

My prijdem! Duch nas roste v vys
a tepny touhou biji,
zimnicni touhou po svetech
div srdce nerozbiji!

My prijdem bliz, my prijdem bliz,
my svetu dozijeme,
my bijem o mriz, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

22

Sedely zaby v kaluzi,
hledely vzhuru k nebi,
stary jim zabak uceny
odviral tvrde lebi.

Vysvetloval jim oblohu,
licil ty svetle drtky,
mluvil o panech hvezdarich

zove je 'Sveta krtky'.

Pravil, ze jejich hvezdny zkum
zvlastni je mirou veden,
dvacet ze milionu mil
teprv jim loket jeden.

Tedy ze, reknem pro priklad
- verime-li v ty krtky -,
k Neptunu tricet loket je,
k Venusi jen tri ctyrty.

Rozmluvil se pak o Slunci
- zaby jsou divem nemy -,
ze Slunce ze by nastroahal
na tri sta tisic Zemi.

Slunce ze velmi slouzi nam,
paprskovymi klíny
stipajíc vecnost na rok a
smenkove na termíny.

O kometach ze tezka rec,
rozhodnout ze to nechce,
mini vsak, ze by nemelo
soudit se prilis lehce.

Nejsou snad vsecky nestastny,
nejsou snad zhoubny vsecky,
o jedne ale vypravi
sam rytir Lubenecki:

sotva se její paprsky
odnekud k nam sem vdraly,
vskutku se v glinske hospode
hanebne sevci sprali.

O hvezdach potom podotknul,
po nebi co jich vsude,
skoro ze sama slunce jsou,
zelene, modre, rude.

Vezmem-li pak pod spektroskop
paprsek jejich svetla,
ze v nem naleznem kovy tyz,
z nichz se i Zeme spletla.

Umlknul. Kolem horlive
suskaji posluchaci.
Zabak se pta, zdaz o svetech
jeste cos zvedit raci.

'Jen bychom rady vedely,'
vrch hlavy pouli zraky,
'jsou-li tam tvori jako my,
jsou-li tam zaby taky!'

23

Ze skaly jiz Zeme plameny
v nezdolna pouta kuji?
Vzdyt ja je zrim, ty plameny,
vrch Zeme poskakuji!

Vidim je svitit po kerich
ve vonnych ruzi tvaru,
slysim je v ptacich hrdelcich
klokotat v plnem varu.

Devcatko kdyz si mladounke
ku prsoum mocne vinu,
citim, ze vinu ohne sloup
zhavy, az zarem hynu.

A kdyz si lidstvu nahlednu
do vzniceneho oka,
do oka, jez jak hvezdna tun
bajne jde do hluboka;

do oka, jezto v mziknuti
rekovnym ohnem zjasa,
vola-li voj svuj do boje
svoboda, pravda, krasa;

v nez pri slove lidsky slechetnem

vpřyskne hned slzná neha:
citím, jak vlastní plamen můj
vzhuru až k nebi slehá.

24

Díků budím vám, zlaté hvězdičky,
díků za jeden ze všech darů,
že umím lidmi zatocit
veselé do rozmarů!

Že dovedu někdy alespoň
mžik mladistvé ranní záře
a živý poblesk radosti
do české vkouzlit tváře.

Což - což je ta mysl národa
tak ztýrána, potrápena,
bojácná jako detatko,
tichouňka jako pena!

Což - což je ta lidu meho líc
tak zsinale, mrtvé bleďa,
kdo jednou na ni pohlednul,
více mu spát neda!

Ach když po té tváři dojemně
jen okamžik úsměv skáče -
co na tom, že pak humorista
do koutku jde a plácá!

25

'Vlast svou máš nade vše milovat!'
to ve hvězdách zlatě psáno
a kráskovo hvězdám nad zákon ten
zákonu není dano.

Proto má planeta slunce své,
jež k druhům ji měkce poji,
a každý má hvězdnatý náručí
odvěkou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze své tělo plouží,
že do světa zahnané atomy
po vlastní názet touží.

26

Vzhuru již hlavu, národě,
k nebi své zdvihni oči!
Viz: jsou tam i malé hvězdičky,
kol nichž se velké točí!
Tot prostě tím: ty malické
z jádrného jsou fládrů,
ale ty velké a poslušné
jen z plynových jsou hádrů.

Troufám, že při té myšlence
srdce ti povyskoci -
nuž - budme tou malou hvězdičkou,
kol níž se velké točí!
Jde to, ach jde! Jen každý hled
k vlastnímu dobře jádru:
bude-li každý z nás z křemene,
je celý národ z kvádrů!

27

Kdo mekkým je, ten bidně mře!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velká ta světla - samý drak -
háď háď-li nepozře,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zře!
I věčné slunce, chce-li žít,
musí se kolem s slunci bit -
háď háď-li nepozře,
drakem se nestane!

Klam, v narodech ze laska vre!
Ach neposlouchej hravych vнад,
ziv-li chces byt, bud lacny had -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvezda promenna
a clovek jeho tvorem -
jak krasny je ten clovek prec
s svym idealnim vzorem!

Vzdyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a clovek sam chce v svete byt
jak z kristalneho zrna!

V jistem vzdy Slunce obdobi
se sirsim cloni kalem -
a clovek zas cim dal tim vic
chce stat se idealem!

29

Mesicek mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost nase,
mezi obema poleta
myslenka zivota plase.
Virive casy se vali,
minulost, pritomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhe hali.

Nekdy se mezi Mesicek
a Slunko stavime smele,
rouskou zastrem si budoucnost,
zijem az prevesele;
nekdy zas vrazi se klinem
Mesicek pred Slunko zivota,
a mysl je zastrena stinem.

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
 jak pisen se kratce sklada:
 vyletla jiskricka z plamenu,
 a zcernala zpet zas pada.

A v jedinem svetem tom mihnuti,
 v tom kratickem jiskry plani
 vsecken si vyzije lidstvo boj,
 ba vsechno i milovani.

Tak kratka to, kraticka pisnicka,
 a muze byt jeste kratsi,
 veliky lidske je lasky bol
 a nekolik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
 snad jedine sluvko pouze,
 do pisne se to tak kratce da -
 a zije se to tak dlouze.

31

Zelena hvezdo v zenitu,
 svit vesele, vesele!
 Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
 jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
 jak jasne jsem zavysknul,
 kdyz jsem sve devce poprve
 si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
 jak desne jsem ublednul,
 mrtvou kdyz její rucinku
 jsem k ustum svým pozvednul.

To jsou jen drobty života,
jen bubliny pramene,
člověk si na ně během let
tak náhodou vzpomene.

Radost i žal můj preziju,
můj preziju cokoliv! -
Naděje ale náhle slza ta -
vždyť mně to už nebolí?

32

Myslím, že malý Měsíček
poeta měl jen málo,
naše země velká
poeta má již krále.
Až i to Slunce obrovské
životu květ pokryje, -
jako tam budou srdce naše,
jako v nich poesie!

Jak tam velcí tvůrcové,
jako jejich touhy vzdušné,
jako v jejich očích myšlenky
nezdolné, světoborné!
Jak tam cítí zachvěvy,
jako tam v prsou běsy,
jako zas výblesk radosti,
vyskakování, slzy!

Jako tam slova hluboká,
jako v nich nadšení záře!
Jako tam bujnost mladých těl,
jako tam oslnivé tváře!
Jak tam jasné naděje,
jako tam lásky tisy -
chtěl bych za cenu života
pročíst slunečnou píseň!

33

Již vyznám se ze všech hříchů svých,
rád dívky ze svého pasu beru,

a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz myslenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;

davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnému nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtelnosti kvitim -
co potrebuju ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou

sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#2)

Když k vám vesel hledím, zlata vy Kuratka,
slyším naše písne, česká zřím devcatka.

Naše dívky slunce ranější byvají,
ve potoku chladnem oči si myvají.

V noci krásné hvězdy do vody naprší -
bída hochu, na nějž oči ty zasrší!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#20)

(Mluvival clovek):

Cim clovek ja ve svetu kruhu jsem?

Mne skromnost ma jazyk vize, -
vsak pohledte nekam ke dvoru,
hned znate, kdo sluha, kdo knize.

Ja Slunci a Siriu rikam 'ty',
a ony? - Vzdor skvele zari
vzdy pokorne stoji opodal
se sluzebnym usmevem v tvari.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#21)

(A mluvi clovek)

Jak lvo ve bijem o mrize,
jak lvo ve v kleci jati,
my bychom vzhuru k nebesum,
a jsme zde Zemi spjati.

Nam zda se, z hvezd ze vane hlas:
'Nuz pojdte, pani, blize,
jen trochu blize, hrdobci,
jimz hrouda nohy vize!'

My prijdem! Odpust, maticko,
jiz jsi nam, Zeme, mala,
my blesk k myslenkam sprahame
a noha parou cvala.

My prijdem! Duch nas roste v vys
a tepny touhou biji,
zimnicni touhou po svetech
div srdce nerozbiji!

My prijdem bliz, my prijdem bliz,
my svetu dozijeme,
my bijem o mriz, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#23)

Ze skaly jiz Zeme plameny
v nezdolna pouta kuji?
Vzdyt ja je zrim, ty plameny,
vrch Zeme poskakuji!

Vidim je svitit po kerich
ve vonnych ruzi tvaru,
slysim je v ptacich hrdelcich
klokotat v plnem varu.

Devcatko kdyz si mladounke
ku prsoum mocne vinu,
citim, ze vinu ohne sloup
zhavy, az zarem hynu.

A kdyz si lidstvu nahlednu
do vzniceneho oka,
do oka, jez jak hvezdna tun
bajne jde do hluboka;

do oka, jezto v mziknuti
rekovnym ohnem zjasa,
vola-li voj svuj do boje
svoboda, pravda, krasa;

v nez pri slove lidsky slechetnem
vpryskne hned slzna neha:
citim, jak vlastni plamen muj
vzhuru az k nebi sleha.

24

Dik budiz vam, zlate hvezdicky,
dik za jeden ze vseh daru,
ze umim lidmi zatocit
vesele do rozmaru!

Ze dovedu nekdy alespon
mzik mladistve ranni zare
a zivy poblesk radosti

do ceske vkouzlit tvare.

Coz - coz je ta mysl naroda
tak ztyrana, potrapena,
bojaca jako detatko,
tichounka jako pena!

Coz - coz je ta lidu meho lic
tak zsinale, mrtve blede,
kdo jednou na ni pohlednul,
vice mu spati neda!

Ach kdyz po te tvari dojemne
jen okamzik usmev skace -
co na tom, ze pak humorist
do koutku jde a place!

25

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvezdach zlate psano
a krassiho hvezdam nad zakon ten
zakona neni dano.

Proto ma planeta slunce sve,
jez k druhum ji mekce poji,
a kazdy ma hvezdnaty narudek
odvekou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze sve telo plouzi,
ze do sveta zahrane atomy
po vlasti nazpet touzi.

26

Vzhuru jiz hlavu, narode,
k nebi sve zdvihni oci!
Viz: jsou tam i male hvezdicky,
kol nichz se velke toci!
Tot proste tim: ty malicke

z jadrneho jsou fladru,
ale ty velké a poslušné
jen z plynových jsou hadru.

Troufam, že při té myšlence
srdce ti povyskoci -
nuž - budme tou malou hvězdickou,
kol níž se velké točí!
Jde to, ach jde! Jen každý hled
k vlastnímu dobře jádru:
bude-li každý z nás z křemene,
je celý národ z kvadru!

27

Kdo mekkým je, ten bidne mre!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velká ta světla - samý drak -
had hada-li nepozře,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zře!
I věčné slunce, chce-li žít,
musí se kolem s slunci bit -
had hada-li nepozře,
drakem se nestane!

Klam, v národech že láska vre!
Ach neposlouchej hravých vnaď,
živ-li chceš být, buď lácny had -
had hada-li nepozře,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvězda proměnná
a člověk jeho tvorem -
jak krásný je ten člověk přec
s svým ideálním vzorem!

Vzdyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a clovek sam chce v svete byt
jak z kristalneho zrna!

V jistem vzdy Slunce obdobi
se sirsim cloni kalem -
a clovek zas cim dal tim vic
chce stat se idealem!

29

Mesicek mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost nase,
mezi obema poleta
myslenka zivota plase.
Virive casy se vali,
minulost, pritomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhou hali.

Nekdy se mezi Mesicek
a Slunko stavime smele,
rouskou zastrem si budoucnost,
zijem az prevesele;
nekdy zas vrazi se klinem
Mesicek pred Slunko zivota,
a mysl je zastrena stinem.

30

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
jak pisen se kratce sklada:
vyletla jiskricka z plamenu,
a zcernala zpet zas pada.

A v jedinem svetem tom mihnuti,
v tom kratickem jiskry plani
vsecken si vyzije lidstvo boj,
ba vsechno i milovani.

Tak kratka to, kraticka pisnicka,
a muze byt jeste kratsi,
veliky lidske je lasky bol
a nekolik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
snad jedine sluvko pouze,
do pisne se to tak kratce da -
a zije se to tak dlouze.

31

Zelena hvezdo v zenitu,
svit vesele, vesele!
Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
jak jasne jsem zavysknul,
kdyz jsem sve devce poprve
si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
jak desne jsem ublednul,
mrtvou kdyz jeji rucinku
jsem k ustum svym pozvednul.

To jsou jen drobty zivota,
jen bubliny pramene,
clovek si na ne behem let
tak nahodou vzpomene.

Radost i zal my prezijem,
my prezijem cokoli! -
Nac ale nahla slza ta -
vzdyt mne to uz neboli?

32

Myslim, ze maly Mesicek
poety mel jen male,

nase ze Zeme velika
poety ma jiz krale.
Az i to Slunce obrovske
zivota kvet pokryje, -
jaka tam budou srdce as,
jaka v nich poezie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz mysenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi

tak doprostřed postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvězdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete širokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete širokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete širokem,

co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnemu nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -

Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodí kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,

necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtnosti kvitim -
co potrebujete ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkvetá, to odkvetá,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod seznáme
a sil vsech tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,

az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#24)

Dik budiz vam, zlate hvezdicky,
dik za jeden ze vseh daru,
ze umim lidmi zatocit
vesele do rozmaru!

Ze dovedu nekdy alespon
mzik mladistve ranni zare
a zivy poblesk radosti
do ceske vkouzlit tvare.

Coz - coz je ta mysl naroda
tak ztyrana, potrapena,
bojacna jako detatko,
tichounka jako pena!

Coz - coz je ta lidu meho lic
tak zsinale, mrtve blede,
kdo jednou na ni pohlednul,
vice mu spati neda!

Ach kdyz po te tvari dojemne
jen okamzik usmev skace -
co na tom, ze pak humorist
do koutku jde a place!

25

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvezdach zlate psano
a krassiho hvezdam nad zakon ten
zakona neni dano.

Proto ma planeta slunce sve,
jez k druhum ji mekce poji,
a kazdy ma hvezdnaty narudek
odvekou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze své tělo plouží,
že do světa zahrnane atomy
po vlastní názet touží.

26

Vzhuru již hlavu, národe,
k nebi své zdvihni oči!
Viz: jsou tam i malé hvězdičky,
kol nichž se velké točí!
Tot prostě tím: ty malické
z jádrného jsou fládru,
ale ty velké a poslušné
jen z plynových jsou hádrů.

Troufám, že při té myšlence
srdce ti povyskoci -
nuž - budme tou malou hvězdičkou,
kol níž se velké točí!
Jde to, ach jde! Jen každý hled
k vlastnímu dobře jádru:
bude-li každý z nás z kremeně,
je celý národ z kvádrů!

27

Kdo mekkým je, ten bidně mře!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velká ta světla - samý drak -
háď háď-li nepozře,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zře!
I věčné slunce, chce-li žít,
musí se kolem s slunci bit -
háď háď-li nepozře,
drakem se nestane!

Klam, v národech že láska vre!
Ach neposlouchej hravých vnaď,

živ-li chceš být, buď laciný had -
had hada-li nepozře,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvězda proměnná
a člověk jeho tvorem -
jak krásný je ten člověk přes
s svým ideálním vzorem!

Vždyť i to Slunce oslně
je sama, sama skvrna -
a člověk sám chce v světě být
jak z krystalného zrna!

V jistém vždy Slunce období
se sirsím cloní kalem -
a člověk zas čím dál tím víc
chce stát se idealem!

29

Měsíce mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost naše,
mezi oběma poletá
myšlenka života plase.
Virive casy se valí,
minulost, přítomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhou hálí.

Někdy se mezi Měsíce
a Slunko stavíme směle,
rouskou zastřem si budoucnost,
zijem až převešele;
někdy zas vrazí se klinem
Měsíce před Slunko života,
a mysl je zastřena stínem.

30

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
jak pisen se kratce sklada:
vyletla jiskricka z plamenu,
a zcernala zpet zas pada.

A v jedinem svetem tom mihnuti,
v tom kratickem jiskry plani
vsecken si vyzije lidstvo boj,
ba vsechno i milovani.

Tak kratka to, kraticka pisnicka,
a muze byt jeste kratsi,
veliky lidske je lasky bol
a nekolik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
snad jedine sluvko pouze,
do pisne se to tak kratce da -
a zije se to tak dlouze.

31

Zelena hvezdo v zenitu,
svit vesele, vesele!
Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
jak jasne jsem zavysknul,
kdyz jsem sve devce poprve
si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
jak desne jsem ublednul,
mrtvou kdyz jeji rucinku
jsem k ustum svym pozvednul.

To jsou jen drobty zivota,
jen bubliny pramene,

clovek si na ne behem let
tak nahodou vzpomene.

Radost i zal my prezijem,
my prezijem cokoli! -
Nac ale nahla slza ta -
vzdyt mne to uz neboli?

32

Myslim, ze maly Mesicek
poety mel jen male,
nase ze Zeme velika
poety ma jiz krale.
Az i to Slunce obrovske
zivota kvet pokryje, -
jaka tam budou srdce as,
jaka v nich poezie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz myslenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,

skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,

jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, poslední co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnému nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, roky, veku roky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,

jak když den se rozbresknout boji,
tam prach se k novému životu
v nebeském zakouti poji.
Přistich světů ty zabřesku,
mlzíno mládež zhnoucí,
jakž k srdci saha písně tvoje:
'Zas vstanete s lící skvoucí!'

O hvězdy, hymny vy zarvě,
naslouchám vám v roznetu svatém,
necht smrt, či vzkříšení hlasáte,
duši mi plňte zlatem!
Srdce celické vystlano
nesmrtelností kvítím -
co potřebuji já věčným být,
když věčnost již teď procítím!

37

Ty věčné hlasy proroka,
že také mrtví budu,
nuž ano, ano, vím to -
my Světa neprebudu!

Co rozkvěta, to odkvěta,
co vzešlo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlým
jak bílá růže zvadne.

Však proto smrti myšlenkou
my srdce nezbodáme!
My vyzijem a dozijem
a Světu příklad dáme!

Driv Světa původ seznáme
a sil všech tajné zdroje,
driv na dno času sestoupnem
a sctem světů roje!

Před zadnou, zadnou záhadou
svě sije neskloníme,
o nebes klenby nejzazší

svým duchem zazvoníme!

My umřem, avšak dříve si
hrob vystelím slávou,
Svět celý musí nad hrobem
stát s obnaženou hlavou.

38

Až planety sklesnou k Slunci zpět
a mrazem se Slunce rozskoci,
až drobtý ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
až pohřební, truchlý průvod ten,
pln hruzy, prost života vdeku,
se vesmírem dalekým promete
přes milion, milion věků;

až konečně někde v koutečku
se po letu dlouhém zastaví
a prasek z nás světa bývalých
se ve nový chaos rozžhví,
až v chaosu tam boj plamenný,
boj titánský znovu vzplane
a z plamene zářných až nový svět
jak carovny fénix zas vstane;

až na novém, kypřím světe tom,
boj ustoupí mládí životu
a luh bude samý barev smích
a háj plný sladkého šumotu,
až na světe tom zas vypučí
tvor se srdcem, se zpevnou tisí:
pak snad zase drobounký atom můj
tam zazvoni kosmickou písní!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#25)

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvězdách zlate psáno
a krassiho hvězdám nad zákon ten
zakona není dano.

Proto má planeta slunce své,
jež k druhým jí měkce poji,
a každý má hvězdnatý nárudek
odvěkou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrná
tak dlouze své tělo plouží,
že do světa zahnané atomy
po vlastní názet touží.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#26)

Vzhuru jiz hlavu, narode,
k nebi sve zdvihni oci!
Viz: jsou tam i male hvezdicky,
kol nichz se velke toci!
Tot proste tim: ty malicke
z jadrneho jsou fladru,
ale ty velke a poslusne
jen z plynovych jsou hadru.

Troufam, ze pri te myslence
srdce ti povyskoci -
nuz - budme tou malou hvezdickou,
kol niz se velke toci!
Jde to, ach jde! Jen kazdy hled
k vlastnimu dobre jadru:
bude-li kazdy z nas z kremene,
je cely narod z kvadru!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#28)

Slunce je hvězda promenna
a člověk jeho tvorem -
jak krásný je ten člověk přes
s svým ideálním vzorem!

Vždyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a člověk sám chce v světě být
jak z krystalného zrna!

V jistém vždy Slunce období
se sirsím cloní kalem -
a člověk zas čím dál tím víc
chce stát se idealem!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#29)

Mesicek mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost naše,
mezi oběma poleta
myslenka života plase.
Virive casy se valí,
minulost, přítomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhou hálí.

Nekdy se mezi Mesicek
a Slunko stavíme směle,
rouskou zastřem si budoucnost,
zijem až převesele;
někdy zas vrazí se klinem
Mesicek před Slunko života,
a mysl je zastřena stínem.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#3)

Ach, jake to blaho: polezet
zde na drnu pobliz boru
a s zlatymi dat se hvezdami
do septneho rozhovoru!

Ty trepotne, smave hvezdicky
tak ciperne na mne hledi -
ach prosim vas, je to pravda vse,
co lide pry o vas vedi?

Ze malicke vy pry hvezdicky
jste obrovská sama tela -
a od jedné k druhé pry sto let
a k nektère věčnost celá?

Což nevidím, jak jste drobounky
a v jakém jste k sobě skladu? -
já - nahore být - bych kamenem
vás přehodil celou radu!

A že pry jste věcněm ve reji
a přes stěru skokem míle? -
Ej musilo by tu hluku být
a šumu za noční chvíle!

A zatím tak neme sprádate
svou života tichou dumu -
když vesele prstem zaluskaš,
je věru v tom více šumu!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#30)

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
jak písen se kratce sklada:
vyletla jiskricka z plamenu,
a zcernala zpet zas pada.

A v jediném svetem tom mihnuti,
v tom kratickem jiskry plani
vsecken si vyzije lidstvo boj,
ba vsechno i milovani.

Tak kratka to, kraticka pisnicka,
a muze byt jeste kratsi,
veliky lidske je lasky bol
a nekolik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
snad jedine sluvko pouze,
do pisne se to tak kratce da -
a zije se to tak dlouze.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#31)

Zelena hvezdo v zenitu,
svit vesele, vesele!
Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
jak jasne jsem zavysknul,
kdyz jsem sve devce poprve
si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
jak desne jsem ublednul,
mrtvou kdyz jeji rucinku
jsem k ustum svym pozvednul.

To jsou jen drobty zivota,
jen bubliny pramene,
clovek si na ne behem let
tak nahodou vzpomene.

Radost i zal my prezijem,
my prezijem cokoli! -
Nac ale nahla slza ta -
vzdyt mne to uz neboli?

Jan Neruda

Písne Kosmické (#32)

Myslim, ze maly Mesicek
poety mel jen male,
nase ze Zeme velika
poety ma jiz krale.
Az i to Slunce obrovske
zivota kvet pokryje, -
jaka tam budou srdce as,
jaka v nich poezie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vseh hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz mysenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.

Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhý stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnému nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:

'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtelnosti kvitim -
co potrebuj ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veiku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#33)

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz myslenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvězdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu

po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vseh lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vseh slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnému nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.

Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtelnosti kvitim -
co potrebuju ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname

a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:

pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou písni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#34)

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!

Ach pokrok lidstva! Clovek vpřed se plíží,
svou krví nohu k strmé stezce klíží,
a napřed ví, než vrchu se doplží,
že zchladla Zeme vsechen život zmrazí.
A naše láska! Mrtvých spalování!
Jen ranní sen je všechno milování,
den jsou dvě srdce lidská šťastná spolu,
v den druhý stěží prchá poskokem
a obě srdce letí v propast dolu -
co je v tom světě širokým,
co je tu, co je bolu!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#36)

Aj, tamhle drimavých jiskerek,
jak když rukou rozhodí květu,
to letí prostorem kometa,
kostnice umrlych světa.
Hvězdo, odená rubásem,
dumnou nám písní hudeš,
v ní velký obsah, málo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zář jako sen,
jak když den se rozblesknout bojí,
tam prach se k novému životu
v nebeském zakoutí pojí.
Přistich světa ty zabřeš,
mlžno mladá zhnoucí,
jakž k srdci sáhá písní tvá:
'Zas vstanete s lící skvoucí!'

O hvězdy, hymny vy zářive,
naslouchám vám v rozjetu svatém,
necht smrt, či vzkříšení hlasáte,
duši mi plňte zlatem!
Srdce celice vystlano
nesmrtelností květim -
co potřebuji já věčným být,
když věčnost již teď pročitím!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#37)

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvom rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod seznaje
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#38)

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#4)

Coz trepota se to tu hvezdicek,
jak vcelicek ve vzletlem roji! -
Proc asi ta jedna jedina
tam samotna povzdal stojí?

Tak dumave chvilemi v dali zri
a bledoucke její jsou tvare,
je patrne hvezda mladoucka
dle detinne v ocku zare.

Jen nekdy svůj doufavy vysle hled
a stoudne zas do nebe mrka -
ba myslim, ze take hvezdicka
jak hrdlicka laskou vrka!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#5)

Snad jini jinak uvidi -
ja myslim nebe sire si jak nasi zemi
a pri hvездach si myslim na lidi.

Vidim tam ruznotu skupeni,
velkosti, tvaru a zare -
to musi ruzne osoby
byt, kde jsou ruzne tvare!

Planetoidek tam havet zrim
- ulicnickych to zmetku -,
jez hvездam nam jiz starnoucim
bab nadava a dedku;

hvездicky na snure pupecne -
embrya - mlecne sime -
tez nebe je zas v nadeji
a nosi sladke brime;

panenky ruzove planouci,
mladence hledu zbrklych,
roj muzu svetla klidneho,
roj babic zlute scvrklych.

Behaji spolu, a prece je
kazdy svych prav si bdely,
jak lidi nas zde chladna zast
je chladny eter deli.

Zivotem ruznym se nebe skvi
- dosti vsak tam tez rovu
a svate ticho v kouteckach,
jak slusi na hrbitovu.

Co svetü Svet as pohrobi,
jez - jako nasi velci mrtvi - zraku zmizi,
a prec svou vahou dale pusobi!

Verte, ze take hvezdicky
mnoho, ba mnoho boli,
kazda si s nami narika
slzave na oudoli.

Maji svou drsnou lopotu,
toci se, bezi, sviti,
sto tisíc mil vam prebehnou
pro kousek zivobyti.

Do unavy se lopoti,
tryzni sva zlata tela,
kosmicky prach si stiraji
ze vzneseneho cela.

7

Po nebi hvezdic je rozseto
lesem jak zvoncu vresnych,
dech casu je merne provadi
v jasavych kruzich plesnych.
Vidime plesu jenom cip -
zkoumej a citej sebelip,
mistre v pocetnim cviku,
nespoctes tanecniku!

Vesele se Zemi Mesic jde,
Zeme zas v mocnem kruhu
se okolo Slunce otaci
v zarivem planet pruhu.
A i to velke Slunce zas
kolem vetsiho vede nas -
a toto slunce jeho
kde jde? - a kolem ceho?

Mysli se nejvys - a nad tebou
hvezd jako vresnych zvoncu -,
a kdybys byl jako Slunce star,
nedomylis se koncu!
Klecim a hledim v nebe lic,
myslenka leti svetum vstric -
vysoko - prevysoko -
a slza vhrkla v oko.

Poeto Svete, co jsi eon prozil,
 nez hvezdu k hvezde v zvucny vers jsi slozil,
 nez kazde slunce s planet kvetem ruznym
 jsi v sloku sloucil umenim svym luznym,
 nez z chaosniho myslenek svych viru
 jsi slunce k sluncim uved v zpevu miru -
 nez mlade Zemi rekls: 'Ozivuj!',
 poprve nechal mlade srdce tlouci,
 odevrel oko lidske: 'Obdivuj!'

Poeto Svete! Hymnus tvuj je vecny!
 Tva kazda sloka ma svuj zivot pucny,
 a kdyz jej vykvete, da mrtvol zvucny
 v tve ruce zpet co zarod nove vdecny.
 Poeto Svete! Kam se hymnu kridla
 pres hlubne tmy, pres vsechna svetel vridla,
 kam, kam se kridla hymnu rozkladaji?!
 Kdyz morem vanou, more z dna se bouri,
 kdyz zemi vanou, zeme k nebi kouri,
 kdyz nebem vanou, svetum dech se taji!

Poeto Svete, co tvuj hymnus kryje,
 co vse v nem mre, co nesmrtelno zije!
 Ba neni krasy, by v nem nekvitala,
 a neni zore, by v nem nesvitala,
 a neni jasu, by se jim nesiril,
 a neni kvetu, by se v nem nepyril,
 ne ptacich hrdel, by v nem nezapela,
 ne detskyh smichu, by v nem nezvonily, -
 a neni slz, by jim se neronily,
 ne zoufalosti, by v nem nevzkypela,
 a neni boje, by v nem neburacel,
 ne mucednika, by v nem nekrvacel, -
 a neni touhy, by jim nevanula,
 a neni lasky, by v nem neplanula,
 a neni srdci se vsim citem svojim,
 by netloukla v tom velkem hymnu tvojim!

Poeto Svete! Poetu jsi bohem,
 a prec - jsi poetou jen vseh poetu slohem.

A byt tvuj hymnus velky jako nebe,
co davas v nem? - vzdy jen a jenom sebe!
A ctoucim nam byt nadsenim uz vzplaly lice,
my citime: poeta citil vice!
Ty s tvurci rozkosi mas tvurci tryzen spolu -
a kdo se z ctoucich pta, co hymnus stal te bolu!

9

Starnouci lidstvo cte ve hvezdach
jak dedecek ve kronice,
vzdyt cteme tam samou jen minulost,
co bylo, co neni snad vice.

Ctem o nesmirnosti prostory
a mysl nam trne, zasne,
ze paprslek svetla nez sleti k nam,
snad hvezda jiz zhasla, snad hasne.

Ceho my jeste se dozili!
Ba na stara kolena divy:
nam minule videt lze pritomne
a mrtvy zrit jakoby zivy!

10

Paprsku z Alkyony me,
svetelny sipe, znas-li,
cim si tva pani libezna
luznou svou lici krasli?

'Ach snad uz lic ta povadla,
snad uz je po vsem vdeku,
vzdyt ja k vam svetla s poselstvim
letim jiz na sest veku!'

Poslicku rise Mlekove,
po jakem po zakonu
kupi se svetlu milion
svetelných do zahonu?

'Ach snad uz zhasly svety ty,
snad uz je po vsech veta,
od meho vzletu vrsi se

v tisíce věků leta!' -

Jako ta lidská myšlenka:
po věcích teprve hrma,
po věcích lidstvím zachvěje -
myšlitel dávno drma.

11

V púste jsme nebeské konciny,
Slunce i se planetami,
jinde je světu jen naseto,
my jsme tak světové sami!

My když i nožicky vysvihnem
do sípkých světelných skoku,
letíme k nejbližší sousedce
přece jen trojici roku.

'Panicko Alfo Kentauri,
poptavce dovolte náke,
matička Slunce se dáva ptát,
mate-li děticky take.

Nas je vám, stydno až vyslovit!
je nás tam doma jak smet, i,
matička zvlátní má 'hvězdare',
kteří jí scítají děti.

Některé z nás, ty už umřely,
některé ještě se rodí,
některým mládicky do skoku,
jiné jak o berlách chodí.

Uran a Neptun - tak pro příklad -
dávno jak rampouch jsou tuhy,
vedle nich v posledním tážení
Saturn i se svými kruhy.

Jupiter také už zvadlý kmet,
plet jeho žluté tak zari,
ledové ruce, liny chod,
široké vrasky ve tváři.

Promrzely je to kolohnat!
ac ze vam sotva se plazi,
my kdyz se nejpeknej tocime,
on nam to, haban ten, kazi.

Mars - no ten jeste by prosel prec,
jen kdyby nebyl tak rudy -
to je to: hbitym ze pijakem
vojak as po svete vsudy.

Zeme - ach Zeme! Tot zenuska!
pri prace vecne jen hrava,
plna je kvetu a pisnicek
mlada jak lipecka zdrava.

Jeste pak: holcicka Venuse,
kypici, bujici poupe,
a skoro matce az na kline
Merkur, to nemluvne hloupe.

Je vam to pecliva maticka,
kol sebe drzi nas mladsi,
ale i postarle propousti,
jen az kam zraky ji staci.

A jsou i planety takove,
ktere uz pred casy zvadly,
jejichzto trouchnive mrtvoly
v komety jiz se rozpadly.

Odletly, ve hvezdach zmizely,
uz se i rozprchle zdaly,
maticka na ne jen vzpomina
v svetove myslenek dali.

Nekdy se po nich vsak roztouzi,
nahle je stahne az k sobe,
ohnive slzicky zihaji
po nebi, v neme te dobe.'

Vsechny ty virive planety,
s mesici prilepky,
vyletly do sveta sireho
ze Slunce z kolebky.

Vsechny ty virive planety
za svoji za dobu
sletnou zas ze sveta sireho
do Slunce do hrobu.

13

Take to Slunce ohnive
pomalu pousina,
prijde i jeho hodinka,
zhasne a mrtve zsina.

A jen kdyz za cas planeta
na prsa zpet mu skane,
zase pak davnym plamem svym
na chvili jeste vzplane.

Ach coz ta laska materska
pres casy, pres hrob hori,
neumrazis ji na horach,
neuhasis ji v mori!

Maticce das-li do hrobu
na prsa dite jeji,
jeste se vpadle, ztlele rty
radosti pozachveji.

14

Zem byla ditetem; myslela,
ona ze vesmiru pysny stred
a kvuli ni Slunce i obloha
a cely siry Svet.

Prislo ji take uz poznani,

divne se chveje ji srdce dnes
a je ji jak panence rozkvetle,
kdyz vesla v prvni ples.

Po sale hvezdy se chechtaji:
'Velky svet neni ji jeste znam,
vsak - hezounka, milounka panenka -
tys zato znama nam!

Na tebe my jsme uz hledely,
kdyz bylas v poupeti drobny kvet,
kdyz rostla jsi do krasy - samy sen
a sobe cely svet!'

Mesicek cekal hned u vchodu:
'Panenko, zadam vas - at tak dim -
za tanecek prvni a posledni
a za ty mezi tim!'

15

Mesicek, pekny mladenec,
s jemne zarici lici,
obleta Zemi panenku
jak holub holubici.

Kdyz ji hled jeho polibi,
zvlni se nadra jeji,
ohen se vnitřni rozkypí
a rty se zarem chveji.

Prece se vecne upejpa,
ret jeji vzdy zas chladne,
stoudne si vede vpovzdali -
a Mesic schne a vadne.

Znej ty panenky jako ja,
budes si vest jinace:
ve dne se kazda upejpa -
a v noci blahem place.

Panenka Zem po celou noc
hledí k tve slicne tvári -

k ranu je plno rosnych slz
jak divcim po polstari.

16

Bajecne krasny to prec byl sen,
vse ze se Zemi kori,
tisice svetu ze kolem ni
se toci a laskou hori.
Krasny to sen, a prec jen sen,
ze svetu zbyl nam jeden jen -
jen Mesicek nas verny.

Mesicek ze vseh sam a sam
okolo nas se toci,
sprovazi Zemi zivotem
a nespusti ji z oci.

Devcatko, lidske poupatko,
Mesicku sobe vsimni:
snad se ti tisic korit zda -
jen jeden je uprimny.

17

Mesicek ze je mrtvy muz?
A jeho pilne zamestnani
pri svate lidstva osvete?
Pak neni sirem ve svete
nad takove skonani!

Chtel bych, az jednou dokonam
- odpustte hvezdne touze -
jak Mesic svitit lidstvu dal -
tak dlouze - ach tak dlouze!

18

Mesic mrtev. Pri nem ve prodleni
den se s noci strida jak dve mnichu,
jak dve mnichu, ne vic ku obsluze,
jen co mrtvych straze na modleni.

Stridaji se v svatem, hlubnem tichu,

beze smavých cervankových hrček:
den tam neodvira růžové svých víček,
náhle pláne v plamenné své hruze.
Jeho krok je nemy, bez pospechu,
nejde v ranních písni, v septném sumu stromu,
nekráčí po bourách s třeskou hudbou hromu -
mrtvol nemá dechu ani slechu.
Slunce zhavě v černém visí nebi,
dolu z něho střely ohně srsí,
proudy ohně dolu z něho prsí,
ohně oceán se dolu lije -
mrtvá puda prserne se sklebi,
s žizní desnou, zimnicí horoucí
zhavě proudy ohně lokem pije.
Kdyby bylo oko tam živoucí,
jedině je šlehne slunce políbení,
ale není ta to oko - není!

A ta noc - to hrob v svém rozsklebení!
Bez rosy noc, jež by vandrovníku
perel do kadeří navesila,
beze snu noc, jež by milovníku
milých kouzel srdcem rozesíla.
Hvězd tam plno, plno v černém nebi,
kdož by scítal vše je světlonose!
ale všechny planou bez rozkose,
bez hravosti, chvějí se bez sladkosti,
svítí jako drobné bílé lebi,
jak když z černé země bílé svítí kosti.
Ach ta noc! ta není obraz milosrdí!
Jedním dechem plamě v ledu tvrdí -
zima, zima, mráz až v báji rostoucí -
by tam bylo srdečko kes vroucí,
v jednom trhlo by se okamžení,
ale není tam to srdce - není!

Měsíc mrtvých. Síně jeho stále
tvar sem na nás hledí v stejném příznaku,
jak když mrtvé v rakvi leží na znaku.
Pohřeb zvolna kráčí Světem dale,

svetla slavne kolem neho viri -
Mesicku, by bylo citneho ti zoru,
dnem i noci zrel bys na obzoru
vdovu Zemi vlhkem ve slojiri.

19

Oblaky Zeme jsou synove tklivi,
maticku Zemi si krvi svou zivi,
slzami smyvaji starobne vrasky,
mladi ji lice a svezi ji vlasky,
ve svetu zavratne virivem honu
od veku pres veky do casu skonu
nesou si matku jak v bavlne mekke.

Oblaky, oblaky, labuti kridla,
sedive hadanky, mlhova vridla,
jiter a veceru zlacene znaky,
ruzove kolebky, rakevni mraky,
nesete praotcu posledni vzdechy,
nesete potomkum prvni jich dechy -
zdravim vas, zaslosti, prislosti lidska!

20

(Mluvil clovek

Cim clovek ja ve svetu kruhu jsem?
Mne skromnost ma jazyk vize, -
vsak pohledte nekam ke dvoru,
hned znate, kdo sluha, kdo knize.

Ja Slunci a Siriu rikam 'ty',
a ony? - Vzдор skvele zari
vzdy pokorne stoji opodal
se sluzebnym usmevem v tvari.

21

(A mluvi clovek

Jak lvo ve bijem o mrize,
jak lvo ve v kleci jati,

my bychom vzhuru k nebesum,
a jsme zde Zemi spjati.

Nam zda se, z hvězd ze vane hlas:
'Nuz pojdte, pani, blize,
jen trochu blize, hrdobci,
jimz hrouda nohy vize!'

My přijdem! Odpust, maticko,
jiz jsi nam, Zeme, mala,
my blesk k myslenkám sprahame
a noha parou cvala.

My přijdem! Duch nas roste v vys
a tepny touhou biji,
zimnicni touhou po svetech
div srdce nerozbiji!

My přijdem bliz, my přijdem bliz,
my svetu dozijeme,
my bijem o mriz, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

22

Sedely zaby v kaluzi,
hledely vzhuru k nebi,
stary jim zabak uceny
odviral tvrde lebi.

Vysvetloval jim oblohu,
licil ty svetle drtky,
mluvil o panech hvezdarich
zove je 'Sveta krtky'.

Pravil, ze jejich hvezdny zkum
zvlastni je mirou veden,
dvacet ze milionu mil
teprv jim loket jeden.

Tedy ze, reknem pro priklad
- verime-li v ty krtky -,
k Neptunu tricet loket je,

k Venusi jen tri ctvrtky.

Rozmluvil se pak o Slunci
- zaby jsou divem nemy -,
ze Slunce ze by nastrouhl
na tri sta tisíc Zemi.

Slunce ze velmi slouzi nam,
paprskovými klíny
stipajíc věčnost na rok a
směnkové na termíny.

O kometách ze těžká rec,
rozhodnout ze to nechce,
míni však, ze by nemelo
soudit se příliš lehce.

Nejsou snad všechny nestastny,
nejsou snad zhoubny všechny,
o jedné ale vypráví
sam rytíř Lubeneckí:

sotva se její paprsky
odněkud k nám sem vdraly,
vskutku se v glinské hospodě
hanebně sevčí spirály.

O hvězdách potom podotknul,
po nebi co jich vsude,
skoro že sama slunce jsou,
zelené, modré, rudé.

Vezmem-li pak pod spektroskop
paprsek jejich světla,
že v něm naleznem kovy tyž,
z nichž se i Země spletla.

Umlknul. Kolem horlivě
suskají posluchači.
Zabak se ptá, zdá se o světech
jeste coš zvedit ráci.

'Jen bychom rady vedely,'
vrch hlavy pouli zraky,
'jsou-li tam tvoři jako my,
jsou-li tam zaby taky!'

23

Ze skaly již Zeme plameny
v nezdolná pouta kuží?
Vzdýt já je zřím, ty plameny,
vrch Zeme poskakují!

Vidím je svítit po kerich
ve vonných růži tvaru,
slyším je v ptacích hrdelcích
klokotat v plném varu.

Devčátko když si mladounke
ku prsoum mocně vinu,
citím, že vinu ohně sloup
zhavý, až zarem hynu.

A když si lidstvu nahlédnu
do vzníceného oka,
do oka, jež jak hvězdná tun
báje jde do hluboka;

do oka, ježto v mžiknutí
rekovným ohněm zřasa,
volá-li voj svůj do boje
svoboda, pravda, krása;

v něž při slově lidský slechetněm
vpryskne hned slzná něha:
citím, jak vlastní plamen můj
vzhůru až k nebi slehá.

24

Díků budiz vám, zlaté hvězdičky,
díků za jeden ze všech darů,
že umím lidmi zatocit
veselé do rozmarů!

Ze dovedu nekdy alespon
mzik mladistve ranni zare
a zivy poblesk radosti
do ceske vkouzlit tvare.

Coz - coz je ta mysl naroda
tak ztyrana, potrapena,
bojacna jako detatko,
tichounka jako pena!

Coz - coz je ta lidu meho lic
tak zsinale, mrtve blede,
kdo jednou na ni pohlednul,
vice mu spati neda!

Ach kdyz po te tvari dojemne
jen okamzik usmev skace -
co na tom, ze pak humorist
do koutku jde a place!

25

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvezdach zlate psano
a krassiho hvezdam nad zakon ten
zakona neni dano.

Proto ma planeta slunce sve,
jez k druhum ji mekce poji,
a kazdy ma hvezdnaty narudek
odvekou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze sve telo plouzi,
ze do sveta zahrane atomy
po vlasti nazpet touzi.

26

Vzhuru jiz hlavu, narode,
k nebi sve zdvihni oci!

Viz: jsou tam i male hvezdicky,
kol nichz se velke toci!
Tot proste tim: ty malicke
z jadrneho jsou fladru,
ale ty velke a poslusne
jen z plynovych jsou hadru.

Troufam, ze pri te myslence
srdce ti povyskoci -
nuz - budme tou malou hvezdickou,
kol niz se velke toci!
Jde to, ach jde! Jen kazdy hled
k vlastnimu dobre jadru:
bude-li kazdy z nas z kremene,
je cely narod z kvadru!

27

Kdo mekkym je, ten bidne mre!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velka ta svetla - samy drak -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zre!
I vecne slunce, chce-li zit,
musi se kolem s slunci bit -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Klam, v narodech ze laska vre!
Ach neposlouchej hravych vнад,
ziv-li chces byt, bud lacny had -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvezda promenna
a clovek jeho tvorem -
jak krasny je ten clovek prec

s svym idealnim vzorem!

Vzdyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a clovek sam chce v svete byt
jak z kristalneho zrna!

V jistem vzdy Slunce obdobi
se sirsim cloni kalem -
a clovek zas cim dal tim vic
chce stat se idealem!

29

Mesicek mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost nase,
mezi obema poleta
myslenka zivota plase.
Virive casy se vali,
minulost, pritomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhej hali.

Nekdy se mezi Mesicek
a Slunko stavime smeje,
rouskou zastrem si budoucnost,
zijem az prevesele;
nekdy zas vrazi se klinem
Mesicek pred Slunko zivota,
a mysl je zastrena stinem.

30

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
jak pisen se kratce sklada:
vyletla jiskricka z plamenu,
a zcernala zpet zas pada.

A v jedinem svetem tom mihnuti,

v tom kratickem jiskry plani
vsecken si vyzije lidstvo boj,
ba vsechno i milovani.

Tak kratka to, kraticka pisnicka,
a muze byt jeste kratši,
veliky lidske je lasky bol
a nekolik slov nan staci.

Snad stacila sloka by jedina,
snad jedine sluvko pouze,
do pisne se to tak kratce da -
a zije se to tak dlouze.

31

Zelena hvezdo v zenitu,
svit vesele, vesele!
Kdyz si tak nekdy vzpomenu,
jak stari jsme pratele!

Pred lety jsi mne slysela,
jak jasne jsem zavysknul,
kdyz jsem sve devce poprve
si na prsa pritisknul.

Pred lety jsi mne videla,
jak desne jsem ublednul,
mrtvou kdyz jeji rucinku
jsem k ustum svym pozvednul.

To jsou jen drobty zivota,
jen bubliny pramene,
clovek si na ne behem let
tak nahodou vzpomene.

Radost i zal my prezijem,
my prezijem cokoli! -
Nac ale nahla slza ta -
vzdyt mne to uz neboli?

32

Myslim, ze maly Mesicek
poety mel jen male,
nase ze Zeme velika
poety ma jiz krale.
Az i to Slunce obrovske
zivota kvet pokryje, -
jaka tam budou srdce as,
jaka v nich poezie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz myslenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,
co udolem, to sachta budoucnosti,

a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, vecky, veku vecky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnému nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,

Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
skebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtelnosti kvitim -
co potrebujete ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veiku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#6)

Verte, ze take hvezdicky
mnoho, ba mnoho boli,
kazda si s nami narika
slzave na oudoli.

Maji svou drsnou lopotu,
toci se, bezi, sviti,
sto tisíc mil vam prebehnou
pro kousek zivobyti.

Do unavy se lopoti,
tryzni sva zlata tela,
kosmicky prach si stiraji
ze vzneseneho cela.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#7)

Po nebi hviezd je rozseto
lesem jak zvoncu vresnych,
dech casu je merne provadi
v jasavych kruzich plesnych.
Vidime plesu jenom cip -
zkoumej a citej sebelip,
mistre v pocetnim cviku,
nespoctes tanecniku!

Vesele se Zemi Mesic jde,
Zeme zas v mocnem kruhu
se okolo Slunce otaci
v zarivem planet pruhu.
A i to velke Slunce zas
kolem vetsiho vede nas -
a toto slunce jeho
kde jde? - a kolem ceho?

Mysli se nejvys - a nad tebou
hvězd jako vresnych zvoncu -,
a kdybys byl jako Slunce star,
nedomyslis se koncu!
Klecim a hledim v nebe lic,
myslenka leti svetum vstric -
vysoko - prevysoko -
a slza vhrkla v oko.

Jan Neruda

Písne Kosmické (#8)

Poeto Svete, co jsi eon prozil,
nez hvezdu k hvezde v zvucny vers jsi slozil,
nez kazde slunce s planet kvetem ruznym
jsi v sloku sloucil umenim svym luznym,
nez z chaosniho myslenek svych viru
jsi slunce k sluncim uved v zpevu miru -
nez mlade Zemi rekls: 'Ozivuj!',
poprve nechal mlade srdce tlouci,
odevrel oko lidske: 'Obdivuj!'

Poeto Svete! Hymnus tvuj je vecny!
Tva kazda sloka ma svuj zivot pucny,
a kdyz jej vykvete, da mrtvol zvucny
v tve ruce zpet co zarod nove vdecny.
Poeto Svete! Kam se hymnu kridla
pres hlubne tmy, pres vsechna svetel vridla,
kam, kam se kridla hymnu rozkladaji?!
Kdyz morem vanou, more z dna se bouri,
kdyz zemi vanou, zeme k nebi kouri,
kdyz nebem vanou, svetum dech se taji!

Poeto Svete, co tvuj hymnus kryje,
co vse v nem mre, co nesmrtelno zije!
Ba neni krasy, by v nem nekvitala,
a neni zore, by v nem nesvitala,
a neni jasu, by se jim nesiril,
a neni kvetu, by se v nem nepyril,
ne ptacich hrdel, by v nem nezapela,
ne detskyh smichu, by v nem nezvonily, -
a neni slz, by jim se neronily,
ne zoufalosti, by v nem nevzkypela,
a neni boje, by v nem neburacel,
ne mucednika, by v nem nekrvacel, -
a neni touhy, by jim nevanula,
a neni lasky, by v nem neplanula,
a neni srdci se vsim citem svojim,
by netloukla v tom velkem hymnu tvojim!

Poeto Svete! Poetu jsi bohem,

a prec - jsi poetou jen vseh poetu slohem.
A byt tvuj hymnus velky jako nebe,
co davas v nem? - vzdy jen a jenom sebe!
A ctoucim nam byt nadsenim uz vzplaly lice,
my citime: poeta citil vice!
Ty s tvurci rozkosi mas tvurci tryzen spolu -
a kdo se z ctoucich pta, co hymnus stal te bolu!

9

Starnouci lidstvo cte ve hvездach
jak dedecek ve kronice,
vzdyt cteme tam samou jen minulost,
co bylo, co neni snad vice.

Ctem o nesmirnosti prostory
a mysl nam trne, zasne,
ze paprslek svetla nez sleti k nam,
snad hvězda jiz zhasla, snad hasne.

Ceho my jeste se dozili!
Ba na stara kolena divy:
nam minule videt lze pritomne
a mrtvy zrit jakoby zivy!

10

Paprsku z Alkyony me,
svetelny sipe, znas-li,
cim si tva pani libezna
luznou svou lici krasli?

'Ach snad uz lic ta povadla,
snad uz je po vsem vdeku,
vzdyt ja k vam svetla s poselstvim
letim jiz na sest veku!'

Poslicku rise Mlekove,
po jakem po zakonu
kupi se svetu milion
svetelných do zahonu?

'Ach snad uz zhasly svety ty,
snad uz je po vseh veta,

od meho vzletu vrši se
v tisíce veku leta!' -

Jako ta lidská myšlenka:
po věcích teprve hríma,
po věcích lidstvím zachvěje -
myšlitel dávno dríma.

11

V púste jsme nebeské konciny,
Slunce i se planetami,
jinde je světu jen naseto,
my jsme tak světové sami!

My když i nozicky vysvihnem
do sipkých světelných skoku,
letíme k nejbližší sousedce
přece jen trojici roku.

'Panicko Alfo Kentauri,
poptavce dovolte nake,
matička Slunce se dává ptát,
mate-li deticky take.

Nas je vám, stydno až vyslovit!
je nás tam doma jak smeti,
matička zvlátní má 'hvězdare',
kteří ji scítají děti.

Některé z nás, ty už umřely,
některé ještě se rodí,
některým mladicky do skoku,
jine jak o berlách chodí.

Uran a Neptun - tak pro příklad -
dávno jak rampouch jsou tuhy,
vedle nich v posledním tážení
Saturn i se svými kruhy.

Jupiter take už zvadlý kmet,
plet jeho žluté tak zari,
ledové ruce, liny chod,

siroke vrasky ve tvari.

Promrzely je to kolohnat!
ac ze vam sotva se plazi,
my kdyz se nejpeknej tocime,
on nam to, haban ten, kazi.

Mars - no ten jeste by prosel prec,
jen kdyby nebyl tak rudy -
to je to: hbitym ze pijakem
vojak as po svete vsudy.

Zeme - ach Zeme! Tot zenuska!
pri prace vecne jen hrava,
plna je kvetu a pisnicek
mlada jak lipecka zdrava.

Jeste pak: holcicka Venuse,
kypici, bujici poupe,
a skoro matce az na kline
Merkur, to nemluvne hloupe.

Je vam to pecliva maticka,
kol sebe drzi nas mladsi,
ale i postarle propousti,
jen az kam zraky ji staci.

A jsou i planety takove,
ktere uz pred casy zvadly,
jejichzto trouchnive mrtvoly
v komety jiz se rozpadly.

Odletly, ve hvezdach zmizely,
uz se i rozprchle zdaly,
maticka na ne jen vzpomina
v svetove myslenek dali.

Nekdy se po nich vsak roztouzi,
nahle je stahne az k sobe,
ohnive slzicky zihaji
po nebi, v neme te dobe.'

12

Vsechny ty virive planety,
s mesici prilepky,
vyletly do sveta sireho
ze Slunce z kolebky.

Vsechny ty virive planety
za svoji za dobu
sletnou zas ze sveta sireho
do Slunce do hrobu.

13

Take to Slunce ohnive
pomalu pousina,
prijde i jeho hodinka,
zhasne a mrtve zsina.

A jen kdyz za cas planeta
na prsa zpet mu skane,
zase pak davnym plamem svym
na chvili jeste vzplane.

Ach coz ta laska materska
pres casy, pres hrob hori,
neumrazis ji na horach,
neuhasis ji v mori!

Maticce das-li do hrobu
na prsa dite jeji,
jeste se vpadle, ztlele rty
radosti pozachveji.

14

Zem byla ditetem; myslela,
ona ze vesmiru pysny stred
a kvuli ni Slunce i obloha
a cely siry Svet.

Prislo ji take uz poznani,
divne se chveje ji srdce dnes
a je ji jak panence rozkvetle,
kdyz vesla v prvni ples.

Po sale hvezdy se chechtaji:
'Velky svet neni ji jeste znam,
vsak - hezounka, milounka panenka -
tys zato znama nam!

Na tebe my jsme uz hledely,
kdyz bylas v poupeti drobny kvet,
kdyz rostla jsi do krasy - samy sen
a sobe cely svet!'

Mesicek cekal hned u vchodu:
'Panenko, zadam vas - at tak dim -
za tanecek prvni a posledni
a za ty mezi tim!'

15

Mesicek, pekny mladenec,
s jemne zarici lici,
obleta Zemi panenku
jak holub holubici.

Kdyz ji hled jeho polibi,
zvlni se nadra jeji,
ohen se vnitřni rozkypí
a rty se zarem chveji.

Prece se vecne upejpa,
ret jeji vzdy zas chladne,
stoudne si vede vpovzdali -
a Mesic schne a vadne.

Znej ty panenky jako ja,
budes si vest jinace:
ve dne se kazda upejpa -
a v noci blahem place.

Panenka Zem po celou noc

hledi k tve slicne tvari -
k ranu je plno rosnych slz
jak divcim po polstari.

16

Bajecne krasny to prec byl sen,
vse ze se Zemi kori,
tisice svetu ze kolem ni
se toci a laskou hori.
Krasny to sen, a prec jen sen,
ze svetu zbyl nam jeden jen -
jen Mesicek nas verny.

Mesicek ze vsech sam a sam
okolo nas se toci,
sprovazi Zemi zivotem
a nespousti ji z oci.

Devcatko, lidske poupatko,
Mesicku sobe vsimni:
snad se ti tisic korit zda -
jen jeden je uprimny.

17

Mesicek ze je mrtvy muz?
A jeho pilne zamestnani
pri svate lidstva osvete?
Pak neni sirem ve svete
nad takove skonani!

Chtel bych, az jednou dokonam
- odpustte hvezdne touze -
jak Mesic svitit lidstvu dal -
tak dlouze - ach tak dlouze!

18

Mesic mrtev. Pri nem ve prodleni
den se s noci strida jak dve mnichu,
jak dve mnichu, ne vic ku obsluze,
jen co mrtvych straze na modleni.

Stridaji se v svatem, hlubnem tichu,
beze smavych cervankovych hrcek:
den tam neodvira ruzove svych vicek,
nahle plane v plamenne sve hruze.
Jeho krok je nemy, bez pospechu,
nejde v rannich pisnich, v septnem sumu stromu,
nekraci po bourich s tresknou hudbou hromu -
mrtvol nema dechu ani slechu.
Slunce zhave v cernem visi nebi,
dolu z neho strely ohne srsi,
proudy ohne dolu z neho prsi,
ohne okean se dolu lije -
mrtva puda priserne se sklebi,
s zizni desnou, zimnicne horouci
zhave proudy ohne lokem pije.
Kdyby bylo oko tam zivouci,
jedine je szehne slunce polibeni,
ale neni ta to oko - neni!

A ta noc - to hrob v svem rozsklebeni!
Bez rosy noc, jez by vandrovniku
perel do kaderi navesila,
beze snu noc, jez by milovniku
milych kouzel srdcem rozesila.
Hvezd tam plno, plno v cernem nebi,
kdoz by scital vse je svetlonose!
ale vsechny planou bez rozkose,
bez hravosti, chvejne bez sladkosti,
sviti jako drobne bile lebi,
jak kdyz z cerne zeme bile sviti kosti.
Ach ta noc! ta neni obraz milosrdi!
Jednim dechem plamy v ledy tvrdi -
zima, zima, mraz az v baj rostouci -
by tam bylo srdecko kes vrouci,
v jednom trhlo by se okamzeni,
ale neni tam to srdce - neni!

Mesic mrtev. Sina jeho stale
tvar sem na nas hledi v stejnem priznaku,
jak kdyz mrtvy v rakvi lezi na znaku.

Pohreb zvolna kraci Svetem dale,
svetla slavne kolem neho viri -
Mesicku, by bylo citneho ti zoru,
dnem i noci zrel bys na obzoru
vdovu Zemi vlhkem ve slojiri.

19

Oblaky Zeme jsou synove tklivi,
maticku Zemi si krvi svou zivi,
slzami smyvaji starobne vrasky,
mladi ji lice a svezi ji vlasky,
ve svetu zavratne virivem honu
od veku pres vecky do casu skonu
nesou si matku jak v bavlne mekce.

Oblaky, oblaky, labuti kridla,
sedive hadanky, mlhova vridla,
jiter a veceru zlacene znaky,
ruzove kolebky, rakevni mraky,
nesete praotcu posledni vzdechy,
nesete potomkum prvni jich dechy -
zdravim vas, zaslosti, prislosti lidska!

20

(Mluvil clovek

Cim clovek ja ve svetu kruhu jsem?
Mne skromnost ma jazyk vize, -
vsak pohledte nekam ke dvoru,
hned znate, kdo sluha, kdo knize.

Ja Slunci a Siriu rikam 'ty',
a ony? - Vzdor skvele zari
vzdy pokorne stoji opodal
se sluzebnym usmevem v tvari.

21

(A mluvi clovek

Jak lvo ve bijem o mrize,

jak lvo ve v kleci jati,
my bychom vzhuru k nebesum,
a jsme zde Zemi spjati.

Nam zda se, z hvezd ze vane hlas:
'Nuz pojdte, pani, blize,
jen trochu blize, hrdobci,
jimz hrouda nohy vize!'

My přijdem! Odpust, maticko,
jiz jsi nam, Zeme, mala,
my blesk k myslenkam sprahame
a noha parou cvala.

My přijdem! Duch nas roste v vys
a tepny touhou biji,
zimnicni touhou po svetech
div srdce nerozbiji!

My přijdem bliz, my přijdem bliz,
my svetu dozijeme,
my bijem o mriz, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

22

Sedely zaby v kaluzi,
hledely vzhuru k nebi,
stary jim zabak uceny
odviral tvrde lebi.

Vysvetloval jim oblohu,
licil ty svetle drtky,
mluvil o panech hvezdarich
zove je 'Sveta krtky'.

Pravil, ze jejich hvezdny zkum
zvlastni je mirou veden,
dvacet ze milionu mil
teprv jim loket jeden.

Tedy ze, reknem pro priklad
- verime-li v ty krtky - ,

k Neptunu tricet loket je,
k Venusi jen tri ctvrtky.

Rozmluvil se pak o Slunci
- zaby jsou divem nemy -,
ze Slunce ze by nastroahal
na tri sta tisíc Zemi.

Slunce ze velmi slouzi nam,
paprskovými klíny
stipajíc věčnost na rok a
smenkove na termíny.

O kometách ze těžka rec,
rozhodnout ze to nechce,
mini však, ze by nemelo
soudit se příliš lehce.

Nejsou snad všechny nestastny,
nejsou snad zhoubny všechny,
o jedné ale vypráví
sam rytíř Lubenecký:

sotva se její paprsky
odněkud k nám sem vdraly,
vskutku se v glinské hospodě
hanebně sevci sprali.

O hvězdách potom podotknul,
po nebi co jich vsude,
skoro ze sama slunce jsou,
zelené, modré, rudé.

Vezmem-li pak pod spektroskop
paprsek jejich světla,
ze v něm naleznem kovy tyž,
z nichž se i Země spletla.

Umlknul. Kolem horlivě
suskají posluchači.
Zabak se ptá, zdá se o světech
jeste cos zvědět ráci.

'Jen bychom rady vedely,'
vrch hlavy pouli zraky,
'jsou-li tam tvoři jako my,
jsou-li tam zaby taky!'

23

Ze skaly již Zeme plameny
v nezdolná pouta kuží?
Vždyť já je žím, ty plameny,
vrch Zeme poskakují!

Vidím je svítit po kerich
ve vonných růži tvaru,
slyším je v ptacích hrdelcích
klokotat v plném varu.

Devčátko když si mladounke
ku prsoum mocně vlnu,
cítím, že vlnu ohně sloup
žhavý, až zarem hynu.

A když si lidstvu nahlédnu
do vzníceného oka,
do oka, jež jak hvězdná tun
báje jde do hluboka;

do oka, ježto v mžiknutí
rekovným ohněm zjasá,
volá-li voj svůj do boje
svoboda, pravda, krása;

v něž při slově lidský slechetněm
vpryskne hned slzná něha:
cítím, jak vlastní plamen můj
vzhuru až k nebi slehá.

24

Děk buďte vám, zlaté hvězdičky,
děk za jeden ze všech darů,
že umím lidmi zatocit
veselé do rozmarů!

Ze dovedu nekdy alespon
mzik mladistve ranni zare
a zivy poblesk radosti
do ceske vkouzlit tvare.

Coz - coz je ta mysl naroda
tak ztyrana, potrapena,
bojaca jako detatko,
tichounka jako pena!

Coz - coz je ta lidu meho lic
tak zsinale, mrtve blede,
kdo jednou na ni pohlednul,
vice mu spati neda!

Ach kdyz po te tvari dojemne
jen okamzik usmev skace -
co na tom, ze pak humorist
do koutku jde a place!

25

'Vlast svou mas nade vse milovat!'
to ve hvezdach zlate psano
a krassiho hvezdam nad zakon ten
zakona neni dano.

Proto ma planeta slunce sve,
jez k druhum ji mekce poji,
a kazdy ma hvezdnaty narudek
odvekou oblast svoji.

Proto i kometa jiskrna
tak dlouze sve telo plouzi,
ze do sveta zahrane atomy
po vlasti nazpet touzi.

26

Vzhuru jiz hlavu, narode,

k nebi sve zdvihni oci!
Viz: jsou tam i male hvezdicky,
kol nichz se velke toci!
Tot proste tim: ty malicke
z jadrneho jsou fladru,
ale ty velke a poslusne
jen z plynovych jsou hadru.

Troufam, ze pri te myslence
srdce ti povyskoci -
nuz - budme tou malou hvezdickou,
kol niz se velke toci!
Jde to, ach jde! Jen kazdy hled
k vlastnimu dobre jadru:
bude-li kazdy z nas z kremene,
je cely narod z kvadru!

27

Kdo mekkym je, ten bidne mre!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velka ta svetla - samy drak -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zre!
I vecne slunce, chce-li zit,
musi se kolem s slunci bit -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Klam, v narodech ze laska vre!
Ach neposlouchej hravych vнад,
ziv-li chces byt, bud lacny had -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

28

Slunce je hvezda promenna
a clovek jeho tvorem -

jak krasny je ten clovek prec
s svym idealnim vzorem!

Vzdyt i to Slunce oslnne
je sama, sama skvrna -
a clovek sam chce v svete byt
jak z kristalneho zrna!

V jistem vzdy Slunce obdobi
se sirsim cloni kalem -
a clovek zas cim dal tim vic
chce stat se idealem!

29

Mesicek mrtvy - budoucnost,
a Slunko - minulost nase,
mezi obema poleta
myslenka zivota plase.
Virive casy se vali,
minulost, pritomnost, budoucnost -
ach jedna se ve druhou hali.

Nekdy se mezi Mesicek
a Slunko stavime smele,
rouskou zastrem si budoucnost,
zijem az prevesele;
nekdy zas vrazi se klinem
Mesicek pred Slunko zivota,
a mysl je zastrena stinem.

30

Dej Zeme je kratce jen vypraven,
jak pisen se kratce sklada:
vyletla jiskricka z plamenu,
a zcernala zpet zas pada.

A v jediném světě tom mihnouti,
v tom krátkém jiskry pláni
všechno si vyzývá lidstvo boj,
ba všechno i milováni.

Tak krátká to, krátká písnička,
a může být ještě kratší,
veliký lidské je lásky bol
a několik slov na staci.

Snad stála sloka by jediná,
snad jediné slůvko pouze,
do písně se to tak krátce dá -
a žije se to tak dlouze.

31

Zelená hvězda v zenitu,
svit veselé, veselé!
Když si tak někdy vzpomenu,
jak starí jsme přátelé!

Před lety jsi mne slyšela,
jak jasně jsem zavysknul,
když jsem své děvce poprvé
si na prsa přitisknul.

Před lety jsi mne viděla,
jak desně jsem ublednul,
mrtvou když její ruku
jsem k ustům svým pozvednul.

To jsou jen drobtý života,
jen bubliny pramene,
člověk si na ně během let
tak náhodou vzpomene.

Radost i žal my přezijem,
my přezijem cokoli! -
Nac ale náhle slza ta -
vždyť mne to už neboli?

32

Myslim, ze maly Mesicek
poety mel jen male,
nase ze Zeme velika
poety ma jiz krale.
Az i to Slunce obrovske
zivota kvet pokryje, -
jaka tam budou srdce as,
jaka v nich poezie!

Jaci tam velci tvorove,
jake jich touhy vzdorne,
jake v jich ocich myslenky
nezdolne, svetoborne!
Jake tam citu zachvevy,
jake tam v prsou besy,
jaky zas vyblesk radosti,
vyskave, slehave plesy!

Jaka tam slova hluboka,
jaka v nich nadseni zare!
Jaka tam bujnost mladych tel,
jake tam oslnive tvare!
Jake tam jasave nadeje,
jaka tam lasky tisen -
chtel bych za cenu zivota
procitit slunechnou pisen!

33

Jiz vyznam se ze vsech hrichu svych,
rad divky ze za pas беру,
a miluju-li ja k smrti rad,
ze jeste se radej peru.

Vim, vim, ze je krasnym celibat,
tez humanistu ctim viru,
jiz mysenkou cistou pracuji
ku 'vecnemu' v lidstvu miru.

Vsak materske Slunce prajinak
nas osud kdys upravilo
a zem mezi Marsa, Venusi
tak doprostred postavilo.

A marno je vsechno kazani
a marna vsechna prace,
nam hvezdami provzdy souzeno
ach! milovat se a prat se.

34

Promluvme sobe spolu,
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

Kde rozvoj je, je boj - po svete boj je vsude
a bez mrtvol zde nejsou pretvary,
i hudba sfer jen valky pisen hude
a vecne v utok zneji fanfary!
Ta slunce veskera, nez vojevodi,
se slunci kol titanske boje vodi
a kazda planeta jich s druhou v turnaj jesi,
nez stastna, vitezna se domovine tesi;
tak zuri boj az k drobnym zhounkam dolu
po nebes klenu hlubokem -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A nase Zem? Kde nove vzrusta, stare hyne,
ach cela Zem je mrtvych oudoli,
skrz mrtvych trouchen kvet se k svetlu vine -
kdo doved zde by scitat mrtvoly!
Zde valka besna. Z krve dravec tyje,
i slavik sladky v ukor jinym zije,
tvor tvora bere v plen i jeho cele ziti
a zadny nepta se, zda druhy tvor tez citi.
Co horou zde, to hromada je kosti,

co udolem, to sachta budoucnosti,
a cas v ni hazi ve dnu behu divokem
mrtvolu na mrtvolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

A clovek - clovek! Stedra byla ruka,
jez ohne vrhla lidskych do stanu, -
co srdce cit, to zhouci lidska muka,
co myslenek, to lidstva katanu!
Ach pokrok lidstva! Clovek vpred se plizi,
svou krvi nohu k strme stezce klizi,
a napred vi, nez vrchu se doplazi,
ze zchladla Zeme vsechen zivot zmrazi.
A nase laska! Mrtvych spalovani!
Jen ranni sen je vsechno milovani,
den jsou dve srdce lidska stastna spolu,
v den druhy stesti prcha poskokem
a obe srdce leti v propast dolu -
co je v tom svete sirokem,
co je tu, co je bolu!

35

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
krouzit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vsech lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vsech slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnemu nebi

povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

36

Aj, tamhle drimavych jiskerek,
jak kdyz rukou rozhodi kvetu,
to leti prostorou kometa,
kostnice umrlych svetu.
Hvezdo, odena rubasem,
dumnou nam pisen hudes,
v ni veliky obsah, malo slov:
'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit zas jako sen,
jak kdyz den se rozbresknout boji,
tam prach se k novemu zivotu
v nebeskem zakouti poji.
Pristich svetu ty zabresku,
mlzino mlade zhnouci,
jakz ku srdci saha pisen tva:
'Zas vstanete s lici skvouci!'

O hvezdy, hymny vy zarive,
nasloucham vam v roznetu svatem,
necht smrt, ci vzkriseni hlasate,
dusi mi plnite zlatem!
Srdce celicke vystlano
nesmrtnosti kvitim -
co potrebuj ja vecnym byt,
kdyz vecnost jiz ted procitim!

37

Ty vecne hlasy proroku,
ze take mrtvi budem,
nuz ano, ano, vime to -
my Sveta neprebudem!

Co rozkveta, to odkveta,
co vzeslo, zase chradne,
a Zem i s lidstvem rozkvetlym
jak bila ruze zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veiku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#9)

Starnouci lidstvo cte ve hvězdách
jak dedeček ve kronice,
vždyt ctíme tam samou jen minulost,
co bylo, co není snad více.

Čtem o nesmírnosti prostory
a mysl nám trne, zasne,
že paprsek světla nezsleť k nám,
snad hvězda již zhasla, snad hasne.

Ceho my jste se dozili!
Ba na stará kolena divy:
namínulé vidět lze přítomně
a mrtvé zřít jakoby živý!

Jan Neruda

Písne Kosmické (#19)

Oblaky Zeme jsou synové tkliví,
maticku Zemi si krvi svou živi,
slzami smývají starobné vrasky,
mladí ji líce a svěží ji vlasky,
ve světu závratně virivem honu
od věku přes věky do času skonu
nesou si matku jak v bavlně měkce.

Oblaky, oblaky, labutí křídla,
sedivé hadanky, mlhová vřídla,
jíter a večeru zláčené znaky,
ružové kolebky, rakevní mraky,
nesete prarodci poslední vzdechy,
nesete potomkům první jejich dechy -
zdravím vás, zásluhy, přítomnosti lidská!

Jan Neruda

Posní Kosmické (#27)

Kdo mekkym je, ten bidne mre!
Aj, lide, vzhuru k nebi zrak:
velka ta svetla - samy drak -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Boj, vsude boj, kam oko zre!
I vecne slunce, chce-li zit,
musi se kolem s slunci bit -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Klam, v narodech ze laska vre!
Ach neposlouchej hravych vнад,
ziv-li chces byt, bud lacny had -
had hada-li nepozre,
drakem se nestane!

Jan Neruda

Posní Kosmické (#35)

Prijdou dnove, leta, veky, veku veky.
Kolem Slunce mdlobou hasnouciho
kroužit budou planet mrtvoly.
Zeme bude sina, ticha, nema.

Davno bude po vseh lidstva synech -
v prach a jini rozpadla se tela,
davno bude po vseh slavy cinech -
touha nekam v vesmir odletela;
davno po srdci i jeho bolu,
davno dohorelo milovani,
jasot odvanut i zalovani,
davno, davno, posledni co pisen
zoufalou svou vzduchem chvela tisen -
vsechen zivot v mraznou ztuhnul plisen,
bol i radost v kamen ztuhly spolu.

K prikrovnimu, lhostejnému nebi
povrch Zeme priserne se sklebi,
Zem je sama dlouha, hlubna vraska.
Mrazny eter do povrchu pere,
sklebinou se k Zeme nitru dere -
Zeme puka tise, nezapraska,
Zem se trha tise, beze zvuku,
Zem je nema, dozila svou muku. -

Prejdou dnove, leta, veky, veku veky.
Serou prostorou jak cerna rakev
Zeme krouzi slabnouc, slabnouc v letu,
jak kdyz orel tezce postreleny
ve spirale desne obrovite
dolu leti - leti - leti -

Dopadne Zeme k Slunci zpet,
ze Slunce slehne plamu kvet
jak zivota na usvite,
a vzdalene hvezdy a siry Svet
zvi, ze se tu naposled - naposled
libaji matka a dite.

Aj, tamhle drimavých jiskerek,
 jak když rukou rozhodí květu,
 to letí prostorem kometa,
 kostnice umrlych světa.
 Hvezdo, odena rubasem,
 dumnou nám písní hudeš,
 v ní velký obsah, málo slov:
 'Ty popel jsi, popel budeš!'

A tamhle zasvit záš jako sen,
 jak když den se rozběsknout bojí,
 tam prach se k novému životu
 v nebeském zakoutí pojí.
 Prstí světů ty zaběsneš,
 mladá mladá zhnoucí,
 jakž k srdci sáháš písní tvá:
 'Zas vstanete s líc skvoucí!'

O hvězdy, hymny vy záříte,
 naslouchám vám v rozjetém světě,
 necht smrt, či vzkříšení hlásáte,
 duši mi plňte zlatem!
 Srdce celice vystlano
 nesmrtelností květem -
 co potřebuji já věčným být,
 když věčnost již teď prociťm!

Ty věčné hlasy proroka,
 že také mrtví budu,
 nuž ano, ano, vím to -
 my Světa nepřebudu!

Co rozkvetá, to odkvetá,
 co vzešlo, zase chradne,
 a Zem i s lidstvem rozkvetlým
 jak bílá růže zvadne.

Vsak proto smrti myslenkou
my srdce nezbodame!
My vyzijem a dozijem
a Svetu priklad dame!

Driv Sveta puvod sezname
a sil vseh tajne zdroje,
driv na dno casu sestoupnem
a sectem svetu roje!

Pred zadnou, zadnou zahadou
sve sije nesklonime,
o nebes klenby nejzazsi
svym duchem zazvonime!

My umrem, avsak drive si
hrob vystelem slavou,
Svet cely musi nad hrobem
stat s obnazenou hlavou.

38

Az planety sklesnou k Slunci zpet
a mrazem se Slunce rozskoci,
az drobty ty, smrti postvany,
si v divokou elipsu zaboci,
az pohrebni, truchly pruvod ten,
pln hruzy, prost zivota vdeku,
se vesmirem dalekym promete
pres milion, milion veku;

az konecne nekde v koutecku
se po letu dlouhem zastavi
a prasek z nas svetu byvalych
se ve novy chaos rozzhavi,
az v chaosu tam boj plamenny,
boj titansky poznovu vzplane
a z plamenu zarnych az novy svet
jak carovny fenix zas vstane;

az na novem, kyprem svete tom,
boj ustoupi mladu zivotu
a luh bude samy barev smich
a haj plny sladkeho sumotu,
az na svete tom zas vypuci
tvor se srdcem, se zpevnou tisni:
pak snad zase drobounky atom muj
tam zazvoni kosmickou pisni!

Jan Neruda